

LUNDS UNIVERSITET

Ekonomihögskolan
Företagsekonomiska Institutionen

FEKH69
*Examensarbete i Redovisning
på Kandidatnivå*

HT 2012

Övervakning och redovisning av upplysningskraven i IAS 36:134

Författare:

Patrik Engström

Axel Jonsson

Oskar Jönsson

Handledare:

Erling Green

Examensarbetets titel: Övervakning och redovisning av upplysningskraven i IAS 36:134

Seminariedatum: 2013-01-18

Ämne/kurs: FEKH69, Examensarbete kandidatnivå i redovisning, 15 högskolepoäng

Författare: Patrik Engström, Axel Jonsson och Oskar Jönsson

Handledare: Erling Green

Fem nyckelord: IAS 36:134, goodwill, nedskrivningsprövning, upplysningar, väsentlighet

Syfte: Syftet är dels att analysera hur Nasdaq OMX Stockholm AB:s övervakning av noterade företag står i relation till diskussionen kring överflödiga upplysningar i de finansiella rapporterna. Syftet är även att utifrån empiri analysera hur Nasdaq OMX Stockholm AB, revisorer och företag resonerar kring upplysningskraven i IAS 36:134 och vilka konsekvenser resonemangen kan medföra i redovisningen samt för intressenter.

Metod: Vi har valt ett kvalitativt perspektiv på uppsatsen för att undersöka hur de olika parterna resonerar. Utifrån detta genomförde vi intervjuer med en övervakare vid Nasdaq OMX Stockholm AB, revisorer, företag samt en analytiker. En stor del av underlaget i uppsatsen har sin grund i Nasdaq OMX Stockholm AB:s årliga övervakningsrapporter.

Teoretiska perspektiv: Uppsatsen utgår från IAS 36:134. Teorin inleds med en definition av goodwill och nedskrivningsprövning. Därefter ges en introduktion till IASB:s kvalitativa egenskaper. Sedan redogörs för redovisningsteorierna positiv redovisningsteori samt institutionell teori. Detta följs av en redogörelse för diskussionen om överflödiga upplysningar.

Empiri: Empirin utgörs av data som intervjuerna har resulterat i. Intervjuerna syftar till att utröna respondenternas åsikter kring valt ämne.

Resultat: Ett alltför teoretiskt regelverk verkar leda till svårigheter för företagen att uppfylla det som upplysningarna syftar till. Det tycks delvis bero på företags ovilja att upplysa om känslig information i kombination med en låg efterfrågan från intressenter. Revisorer vill att företagen ska lämna mer upplysningar, men incitamentet till att påverka företagen kan vara bristande. Inkonsekvensen mellan teori och praktik tycks vara en anledning till att överflödiga upplysningar riskerar att uppstå. Nasdaq OMX Stockholm AB:s ”påpekanden” kan riskera att påverka företagen att inkludera, enligt företaget, oväsentliga upplysningar.

Title: Surveillance and accounting of the disclosure requirements of IAS 36:134

Seminar date: 2013-01-18

Course: FEKH69, Degree project undergraduate level, Business Administration, undergraduate level, 15 University Credits Points (UPC or ECTS-cr)

Authors: Patrik Engström, Axel Jonsson and Oskar Jönsson

Advisor: Erling Green

Key words: IAS 36:134, goodwill, impairment test, disclosures, materiality

Purpose: The purpose of this essay is to analyze the Issuer Surveillance Nasdaq OMX Stockholm AB's surveillance of companies, in relation to the discussion on disclosure overload. The purpose is also to analyze how Issuer Surveillance Nasdaq OMX Stockholm AB, auditors and companies reason about the disclosures in IAS 36:134 and what consequences this reasoning may have on accounting and stakeholders.

Methodology: Qualitative interviews with the following respondents: Issuer Surveillance Nasdaq OMX Stockholm AB, accountants, companies and a financial analyst. The purpose of the interviews is to analyze the view of the respondents regarding the subject of the thesis.

Theoretical perspectives: The first and main theoretical approach is IAS 36:134. This is followed by definitions of goodwill and impairment test. Furthermore, the positive accounting theory and the institutional theory will be accounted for. The qualitative features of IASB and an introduction to information overload are also presented in the essay.

Empirical foundation: The empirical data of the analysis was obtained through qualitative interviews.

Conclusions: An overly theoretical framework seems to cause difficulties for companies to fulfill the purpose of the disclosures. This seems to depend on the unwillingness of companies to disclose sensitive information, in combination with low demands from stakeholders. Auditors would like companies to disclose more information, but the incitement to affect the companies seem to be insufficient. The inconsistency between theory and practice seems to be one of the reasons why disclosure overload arises. Remarks from Issuer Surveillance Nasdaq OMX Stockholm AB may lead to the fact that companies disclose what they see as irrelevant information.

Förord

Inledningsvis vill vi rikta ett stort tack till Erling Green, docent vid företagsekonomiska institutionen på Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet, för sin breda kunskap och vägledning.

Vi vill även rikta ett stort tack till alla respondenter som har tagit sig tid att medverka i uppsatsens intervjuer.

Lund 2013-01-14

Patrik Engström

Axel Jonsson

Oskar Jönsson

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Uppsatsens syfte	4
2. Metod	5
2.1 Val av metod	5
2.2 Primär- och sekundärdata	5
2.3 Datainsamling.....	6
2.3.1 Urval	6
2.3.2 Intervjuer	7
2.4 Respondentvalidering	8
2.5 Källkritik	9
2.6 Dataanalys	10
3. Teori.....	11
3.1 Goodwill.....	11
3.1.1 Introduktion till goodwill	11
3.1.2 Nedskrivningsprövning av goodwill	11
3.2 Introduktion till Börsens roll	12
3.2.1 Regler för emittenter	12
3.2.2 Urval	12
3.2.3 Tillsynsprocessen.....	12
3.2.4 Sanktioner.....	13
3.2.5 Extern expertis	14
3.3 Finansinspektionen	14
3.4 Revision och revisorns roll	15
3.5 Upplýsningarnas betydelse och syftet med IFRS	15
3.6 IFRS regelverk	15
3.6.1 IASB:s kvalitativa egenskaper	16
3.6.2 IAS 1:15 och IAS 1:17 – Rättvisande bild	17
3.6.3 IAS 1:31 - Väsentlighet	18
3.6.4 IAS 36:134 – Upplýsningsskrav	18
3.7 Positiv redovisningsteori	19
3.8 Institutionell teori	20

3.8.1 Isomorfism.....	20
3.8.2 Frikoppling	21
3.9 Överflödiga upplysningar	21
4. Empiri	24
4.1 Revisorer	24
4.1.1 Granskning av nedskrivningsprövning.....	24
4.1.2 IAS 36:134 - Upplysningskrav	25
4.1.2.1 Minimikrav och avgränsningar	25
4.1.2.2 Svåra upplysningar och känslig information	27
4.1.2.3 Upplysningarnas relevans för intressenter	28
4.1.3 Revisorernas syn på Börsens övervakning	28
4.2 Företag Alfa	31
4.2.1 Utförande av nedskrivningsprövning	31
4.2.2 IAS 36:134 - Upplysningskrav	32
4.2.2.1 Minimikrav och avgränsningar	32
4.2.2.2 Svåra upplysningar och känslig information	33
4.2.2.3 Upplysningarnas relevans för intressenter	33
4.2.3 Företagets syn på Börsens övervakning	34
4.3 Företag Beta	35
4.3.1 Utförande av nedskrivningsprövning	35
4.3.2 IAS 36:134 - Upplysningskrav	35
4.3.2.1 Minimikrav och avgränsningar	35
4.3.2.2 Svåra upplysningar och känslig information	37
4.3.2.3 Upplysningarnas relevans för intressenter	37
4.3.3 Företagets syn på Börsens övervakning	38
4.4 Företag Gamma	39
4.4.1 Utförande av nedskrivningsprövning	39
4.4.2 IAS 36:134 - Upplysningar	39
4.4.2.1 Minimikrav och avgränsningar	39
4.4.2.2 Svåra upplysningar och känslig information	41
4.4.2.3 Upplysningarnas relevans för intressenter	41
4.4.3 Företagets syn på Börsens övervakning	42
4.5 Finansanalytiker – Peter Malmqvist	43
4.5.1 Utförande av nedskrivningsprövning	43

4.5.2 IAS 36:134 - Upplysningar	44
4.5.2.1 Minimikrav och avgränsningar	44
4.5.2.2 Upplysningskravens relevans för intressenter	44
4.5.3 Malmqvist syn på revisorers granskning och Börsens övervakning	45
4.6 Börsen – Jan Buisman	47
4.6.1 IAS 36:134 - Upplysningskrav	47
4.6.1.1 Minimikrav och avgränsningar	47
4.6.1.2 Svåra upplysningar och känslig information	49
4.6.1.3 Upplysningarnas relevans för intressenter	49
4.6.2 Börsens syn på revisorers granskning och företags bedömningar	50
5. Analys	51
5.1 IAS 36:134 - Upplysningskrav	51
5.1.1 Minimikrav och avgränsningar	51
5.1.2 Svåra upplysningar och känslig information	53
5.1.3 Upplysningarnas relevans för intressenter	54
5.2 Respondenternas bedömningar	57
6. Slutsats	60
6.1 Slutsatser	60
6.2 Förslag till vidare forskning	64
7. Referenser	65
8. Appendix	69
9. Bilaga - Intervjumall	70

1. Inledning

I inledningen presenterar vi bakgrund, problemdiskussion och syfte. Bakgrunden ger en grund till problemdiskussionen, vilken i sin tur mynnar ut i uppsatsens syfte.

1.1 Bakgrund

International Financial Reporting Standards (“IFRS”) är sedan 2005 den redovisningsstandard som noterade bolag i Sverige är skyldiga att tillämpa i sin koncernredovisning. IFRS-regelverket utvecklas och regleras av International Accounting Standards Board (“IASB”). I IASB:s Föreställningsram anges att regelverket har till syfte att harmonisera redovisningen mellan länder för att företag ska tillhandahålla information som är användbar vid ekonomiska beslut. Föreställningsramen anger också att redovisningens primära roll är att ge en korrekt bild av företagets finansiella ställning för användare av den finansiella informationen. Detta medför att betydelsen av en trovärdig och kontinuerlig redovisning samt kontrollen av denna är av intresse för alla företagets intressenter.

Enligt Föreställningsramen är IFRS ett principbaserat regelverk som innehåller ett genomgående väsentlighetskriterium. Detta kriterium innebär att upplysningars väsentlighet ska styras av användbarheten i informationen. Kriteriet medför också att det inte finns exakta riktlinjer för vilken grad av upplysningar som de finansiella rapporterna ska innehålla. Philips Jr. (2010) framhåller att det är möjligt att den handlingsfrihet företag får av ett principbaserat regelverk, för att visa en rättvisande bild, riskerar att missbrukas.

År 2007 fick Nasdaq OMX Stockholm AB:s övervakningsenhet (“Börsen”, se appendix) i uppdrag av Finansinspektionen att årligen genomföra övervakning av finansiella rapporter som utfärdas av bolagen noterade på Nasdaq OMX Stockholm AB (“Stockholmsbörsen”, se appendix). Detta resulterar varje år i en rapport över de företag som granskats under året. Rapporten syftar till att kontrollera efterlevnaden av IFRS regelverk samt Börsens egna regler för emittenter. Företag som, enligt Börsen, inte har uppfyllt dessa regler och principer erhåller antingen kritik eller påpekanden beroende på graden av överträdelse. En av de punkter som ofta är objekt för kritik och påpekanden är IAS 36:134, vilken behandlar upplysningskraven vid nedskrivningsprövning av goodwill (Nasdaq OMX Stockholm AB 2008a-2012a).

Inom IASB pågår samtidigt en debatt om att redovisningen tenderar att innehålla överflödiga

upplysningar, vilket försämrar relevansen i redovisningen. Detta på grund av att väsentlig information kan döljas av oväsentlig information. Hans Hoogervorst, ordförande för IASB, påpekar att det har blivit tydligt att redovisningen inom IFRS lider av överflödiga upplysningar (IASB 2012). Hoogervorst framhåller att företag, revisorer, standardsättare och övervakningsenheter alla har sin del i problematiken kring att mängden upplysningar blivit så omfattande.

1.2 Problemdiskussion

I rapporten "Louder than Words" (2009) utfärdad av Financial Reporting Council ("FRC"), Storbritanniens motsvarighet till Revisorsnämnden, framhåller författarna en växande oro för att företagens finansiella rapporter ökar i komplexitet och minskar i relevans. Ett bevis på detta fenomen, menar FRC, är att rapporterna ökat i längd och detaljrikedom. FRC framhåller även i sin rapport (2009) att det finns en oro för att de finansiella rapporternas reflektion av verkligheten försvinner bakom överflödiga upplysningar och att de riktar sig till en alltför bred användarbas. De anser också att fokus återigen bör riktas mot att tillhandahålla intressenter den information som krävs för att ta välgrundade beslut. Beretta & Bozzolan (2004) argumenterar för att fokus inte endast bör inriktas på hur mycket upplysningar som lämnas. De menar att ytterligare faktorer som spelar in är kvaliteten av upplysningarna samt hur de presenteras av företagen. Mikael Scheja, auktoriserad revisor på PwC, framhåller att en reducering av oväsentliga upplysningar kan ge plats till en förbättring av den information intressenter verkligen efterfrågar (PwC 2012a).

IASB (2012) nämner själva att det finns en utbredd uppfattning om att delar av den information som förekommer i finansiella rapporter inte alltid är användbar för läsaren. Bland annat menar IASB att det har framförts att vissa användare anser regelverket vara för besvärligt. Andra användare har framfört att regelverket leder till att företag återanvänder information utan relevans. Kritiken består också i att revisorer tenderar att utgå från en "checklista" över vad företagen bör upplysa om samt att företag är tvungna att tillgodose de upplysningar övervakningsenheter anser vara krav i regelverket. Sammantaget har problemet mynnat ut i att IASB kommer att anordna ett diskussionsforum den 28:e januari 2013, som ämnar utreda problemen kring överflödiga upplysningar. European Securities Market Authorities ("ESMA") anordnar regelbundna diskussionsforum för samtliga övervakningsenheter i Europa. ESMA framhåller i rapporten "Considerations of materiality in financial reporting" (2011) att ett återkommande tema för diskussion är den tydligt skilda syn

företag, revisorer, användare och övervakningsenheter har på vilken information som är väsentlig att lämna i de finansiella rapporterna. I sin rapport "Cutting Clutter" (2011) påpekar FRC att alla parter som är involverade i utformandet av de finansiella rapporterna påverkas av varandras beteende. Detta försvårar arbetet med att minska den överflödiga informationen i upplysningarna. De involverade parterna inkluderar de som utformar standarderna, övervakar, reviderar, sammanställer rapporterna samt övriga intressenter (FRC 2011).

Utifrån den kritik som framkommit har IASB, i oktober 2010, givit revisionsorganisationerna i Nya Zeeland ("NZICA") och Skottland ("ICAS") uppdraget att gemensamt genomföra ett projekt. Detta projekt syftade till att analysera antalet upplysningskrav i IFRS. Projektet resulterade i rapporten "Losing the excess baggage" (2011). I rapporten betonas det att användandet av begreppet väsentlighet bör förbättras och att information som inte anses vara väsentlig ska exkluderas ur de finansiella rapporterna. Författarna till rapporten ansåg bland annat att en hel punkt ur IAS 36:134 kunde tas bort med hänvisning till att informationen inte ansågs nödvändig att upplysa om. Författarna menade också att tre andra punkter i IAS 36:134 resulterar i alldeles för detaljerad information i företagens rapporter. Vidare poängterades det även att företag borde få mer utrymme att själva göra bedömningar om vilka upplysningar som är väsentliga för deras intressenter. Detta styrks även av Skinner (2008) som menar att för specifika upplysningskrav kan skapa problem, eftersom värderingen av immateriella tillgångar varierar stort mellan olika branscher. Därför bör man istället lita på företagens egna incitament att lämna värdefulla upplysningar.

Börsen har samtidigt, i sina rapporter, angivit att det bland börsbolagen ofta förekommer otillräckliga upplysningar vad gäller IAS 36:134 (Nasdaq OMX Stockholm AB 2008a-2012a). PwC (2012b) nämner i en artikel att flertalet övervakningsenheter i hög grad påpekar att företags upplysningar rörande IAS 36 är svaga och för standardiserade. Vidare nämner PwC att europeiska och amerikanska övervakningsenheter även ställer sig frågande till varför företag, i IAS 36 upplysningar, väljer att utelämna information om känsliga och viktiga antaganden. Tidigare rapporter från Börsen framhäver att det är upp till företaget och dess revisorer att bedöma väsentligheten i en post och därmed hur upplysningar ska lämnas (Nasdaq OMX Stockholm AB 2009b). I Balansartikeln "Börsen kräver ökad transparens kring goodwill" (Lennartsson 2011) menar Jan Buisman, övervakare på Börsen, att företag tenderat att se upplysningskraven i IAS 36:134 som minimikrav och att det inte redovisas nog med information för att uppfylla syftet med IFRS. Buisman förtydligar i samma artikel att desto

större subjektiv bedömning standarden i regelverket ger upphov till, desto högre transparens krävs av företagen.

Diskussionen om överflödiga upplysningar i de finansiella rapporterna är idag högst relevant. Infallsvinkeln till problemet gällande överflödiga upplysningar sker med utgångspunkt i IAS 36:134. Detta val grundar sig i det faktum att IAS 36:134 ofta är i fokus för Börsens kritik och påpekanden. Med ovanstående diskussion i åtanke är det också av intresse att resonera kring de incitament som företag, revisorer och Börsen har gällande upplysningarna och hur dessa incitament kan tänkas påverka redovisningens utformning.

1.3 Uppsatsens syfte

Problemområdet struktureras upp i två olika syften.

Syfte 1 - Att analysera hur Börsens övervakning av företag står i relation till diskussionen om överflödiga upplysningar i de finansiella rapporterna.

Syfte 2 - Att analysera hur Börsen, revisorer och företag resonerar gällande upplysningskraven i IAS 36:134 och vilka konsekvenser resonemangen kan medföra i redovisningen samt för intressenter.

Det är värt att påpeka att uppsatsen inte syftar till att konkretisera huruvida Börsen, revisorer eller företag har rätt eller fel i sina bedömningar angående upplysningskraven i IAS 36:134. Uppsatsen ska istället genom ett opartiskt förhållningssätt undersöka eventuella konsekvenser av deras bedömningar. Det är också värt att betona att uppsatsen ska försöka belysa varför något förhåller sig på ett visst sätt, istället för att bara påpeka att något är på ett visst sätt.

2. Metod

I metoddelen redogör vi för hur vi valt att samla in och analysera data. Vi kommer också att redogöra för urvalet av respondenter i undersökningen samt hur empiri och analys utformats.

2.1 Val av metod

Initialt avsåg vi att använda en kvantitativ metod genom dokumentstudier av ett flertal företags årsredovisningar. Detta syftade till att undersöka skillnader i hur företag lämnar upplysningar vid nedskrivningsprövning. Dock ansåg vi att årsredovisningar inte alltid ger en fullständig bild av den information som ligger till grund för de redovisade siffrorna. I och med att uppsatsen syftar till att undersöka respondenternas resonemang ansåg vi att en kvalitativ metod gav information som skulle resultera i en djupare förståelse av deras resonemang. Valet av en kvalitativ metod försvaras också genom subjektiviteten som föreligger i bedömningen av upplysningar vid nedskrivningsprövning. Denna subjektivitet ansåg vi skulle medföra en problematik om upplysningarna kvantifierats som mått för att användas i en kvantitativ undersökning. Med en kvalitativ metod kunde istället relevant information inhämtas genom de svar vi fick från respondenterna. Valet av metod baserades också på att tidigare studier inom ämnet goodwill och upplysningar vid nedskrivningsprövning i stor utsträckning utgått från en kvantitativ metod. Exempel på detta är uppsatser i vilka författarna genom dokumentstudier av årsredovisningar granskat upplysningskraven i IAS 36:134 (se exempelvis Andersson & Garhamn 2012).

Uppsatsens ansats är framförallt induktiv genom att vi drog slutsatser utifrån de intervjuer som genomfördes med revisionsbyråer, företag, en finansanalytiker och Börsen (Bryman & Bell 2011 s. 25). Det induktiva förhållningssättet förknippas främst med den kvalitativa metoden, vilket också låg till grund för denna uppsats (Bryman & Bell 2011 s. 25). Valet av teori i uppsatsen har vuxit fram successivt under insamlandet av data. De valda teorierna ansåg vi skulle komplettera varandra i uppsatsen (Bryman & Bell 2011 s. 303)

2.2 Primär- och sekundärdata

Den data som användes i uppsatsen kan delas upp i primär- och sekundärdata. Uppsatsens primärdata utgörs av de intervjuer som genomfördes med företag, revisorer, en finansanalytiker och Börsen. Fördelen med primärdata är att frågorna i intervjun kan anpassas

för att kopplas till valt syfte. Nackdelen är att processen med dess insamlande ofta är mer tidskrävande än för sekundärdata. Trots de nackdelar som finns med primärdata ansåg vi att den gav viktig information som inte erhöles om vi enbart studerat sekundärdata. Sekundärdatan består av Börsens årliga rapporter för övervakning, tidigare studier inom ämnet samt underlag från revisionsbyråer. Vi inhämtade även information genom sökningar i Lunds Universitets databas LUBsearch, för att erhålla relevant tidigare forskning. Vi samlade också in data från olika redovisningsorganisationer, vilket gav oss en bredare kunskap om vad de anser i frågor inom ämnet. Fördelen med sekundärdata är att den ofta är mer lättillgänglig än primärdata. Däremot kan en nackdel vara att den har en sämre koppling till uppsatsens syfte. Vi anser dock att uppsatsens sekundärdata är av relevans för syftet och kommer att underlätta förberedelser inför intervjuer samt analys.

Vi har använt oss av ett antal punkter i IFRS som underlag för studien. Främst kommer IAS 36:134 beröras, då punkten till stor del reglerar upplysningarna vid nedskrivningsprövning av goodwill. I studien använder vi oss även av de kvalitativa egenskaperna i IASB:s Föreställningsram punkt 25-26, 28-32, 39-42 och 44. Vi använde oss också av IAS 1:15 och 1:17 som behandlar ämnet rättvisande bild samt IAS 1:31 vilken berör väsentlighet.

2.3 Datainsamling

2.3.1 Urval

För att kunna bearbeta uppsatsens problem valde vi att inrikta oss på de större revisionsfirmorna i Sverige. Vi uppfattade att de innehar den kompetens och specialkunskap som krävs för ge relevanta svar inom ämnet. Därmed genomförde vi intervjuer med revisionsfirmorna Grant Thornton, KPMG och PwC. Vi ansåg att tre intervjuer med olika revisionsfirmor var tillräckligt med tanke på tidsplanen för uppsatsen, därför valde vi att inte intervjua Ernst & Young och Deloitte. Detta val baserade på att vi ansåg att ytterligare intervjuer med revisorer inte skulle ge oss mer relevant information, eftersom processen med arbetet kring upplysningskraven i IAS 36:134 var tämligen likartat mellan firmorna.

Vi valde att genomföra intervjuer med tre företag noterade på Large Cap på Stockholmsbörsen. Alla företag har en väsentlig goodwillpost i förhållande till eget kapital. Antalet företag motiverade vi med att det passade vår tidsplan och gav en jämn fördelning mellan de olika respondenterna i uppsatsen. Företagen valde att vara anonyma med hänvisning till att informationen de angav inte ska kunna spåras eller vara kurspåverkande. Vi

valde därmed att benämna företagen som "Alfa", "Beta" och "Gamma" i uppsatsen. Företag Alfa har vid ett flertal tillfällen erhållit utmärkelser för sin årsredovisning och Gamma benämner sig själva som ett "större IT-företag". Med hänvisning till Betas önskan kan vi inte nämna någon vidare information om företaget. De tre företagens storlek och notering på Large Cap bör innebära att de har väl utarbetade system för hur en nedskrivningsprövning av goodwill bör utföras och upplysas om. Inför intervjuerna med Alfa, Beta och Gamma genomförde vi även en analys av respektive företags årsredovisning för att få en bättre inblick i deras finansiella rapporter.

Eftersom vi har valt att fokusera på övervakningen av börsbolagens finansiella rapporter genomförde vi även en intervju med en representant för Börsen. Vi medverkade även vid ett seminarium som Börsen arrangerade, där iakttagelser och trender från årets övervakning presenterades. Seminariet ansåg vi skulle ge oss ytterligare informationen om de senaste trenderna inom valt ämne. Det gav oss även möjlighet att komma i kontakt med möjliga intervjuobjekt. Vi genomförde också en intervju med en finansanalytiker, då upplysningarna i redovisningen framförallt riktar sig till olika typer av intressenter. Intressentperspektivet i uppsatsen speglas därför framförallt utifrån en analytiker. Detta val grundas i att en analytiker kan antas ha en djup insikt i ett företags redovisning. Analytikern vi intervjuade medverkar i Börsens övervakning som extern expert, vilket är en försäkran på att han har en djupgående förståelse av Börsens övervakning och upplysningskraven.

2.3.2 Intervjuer

Vi valde att använda en semi-strukturerad intervjuform, vilket medförde plats för en öppen diskussion med respondenten (Bryman & Bell 2011 s. 363). En öppen diskussion underlättade insamlandet av information med tanke på subjektiviteten som förekommer inom uppsatsens ämne. Subjektiviteten medförde att vi valde att utgå från en viss struktur i intervjuerna för att underlätta en jämförelse. Därmed konstruerades en intervjuguide som listade de specifika teman som berördes under intervjun. Intervjuguiden användes som en övergripande mall för intervjun, vilket skulle bidra till relevanta svar av respondenten. Inför varje intervju fick respondenten ta del av intervjuguiden några dagar innan intervjun genomfördes för att vederbörande skulle ha en möjlighet att bilda sig en uppfattning om vilken information som kom att efterfrågas. Intervjuguiden justerades efter de lärdomar som vi tog del av efter varje genomförd intervju. Den justerades även till viss del för att anpassas efter de olika respondenterna som intervjun genomfördes med.

Med tanke på att vi var ute efter information inom ett väldigt specifikt ämne som ofta innehas av specialister medförde detta att respondenterna inte alltid befann sig i vår geografiska närhet. Detta innebar att några intervjuer genomfördes per telefon. Vi var medvetna om att det kunde förekomma viss problematik kring telefonintervjuer, såsom minskad personlig kontakt och svårighet att diskutera exempel som är baserade på siffror (Bryman & Bell 2011 s. 140). Dock ansåg vi att dessa telefonintervjuer skulle tillföra väsentlig information, eftersom vi valde respondenter utifrån personer som vi ansåg ha relevant kunskap att tillföra uppsatsen.

Samtliga intervjuer spelades in för att underlätta transkribering och analys av informationen. Inspelningen och transkriberingen underlättade en noggrann analys av materialet (Bryman & Bell 2011 s. 374). Det fanns risk för att en inspelning av intervjun medförde att respondenten blev restriktiv, men detta försökte vi motverka genom att framhålla att intervjun skulle raderas efter uppsatsens färdigställande. Vi försäkrade även att respondenten skulle få tillgång till det transkriberade materialet och få möjlighet att validera innehållet (Bryman & Bell 2011 s. 375). Intervjuer kan vara svåra att direkt replikera för att erhålla samma resultat. Detta medför att begreppet reliabilitet inte är av direkt betydelse för uppsatsen, utan begreppet validitet blir av större betydelse då det är viktigt att styrka den inhämtade informationens riktighet (Bryman & Bell 2011 s. 306). Det är även viktigt att poängtera att ett annat urval skulle kunna resultera i annan information, vilket hade kunnat medföra att uppsatsens resultat blivit annorlunda.

2.4 Respondentvalidering

Genom respondentvalidering förmedlade vi resultatet av den genomförda intervjun till respondenten, vilket avsåg att öka validiteten i uppsatsen (Bryman & Bell 2011 s. 308). Efter varje intervju genomfördes en transkribering av materialet där vi sammanställde resultatet. I denna sammanställning baserade vi informationen efter syftet för uppsatsen. Sammanställningen sändes sedan till respondenten för validering av att informationen var korrekt återgiven. Vi antog att detta kunde leda till att respondenterna valde att ta bort information (Bryman & Bell 2011 s. 308). Texten korrigerades sedan efter eventuella kommentarer från respondenten. Vissa respondenter ville att delar av innehållet skulle strykas med hänvisning till att informationen inte borde bli offentlig, vilket vi därmed tog hänsyn till.

Andra respondenter ville korrigera information för att bättre spegla deras åsikter. I en del fall adderade respondenter ny information som sedan användes i uppsatsen.

2.5 Källkritik

För att styrka validiteten i uppsatsen var det av intresse att problematisera eventuell kritik mot vårt sätt att samla in information. Efter intervjuerna med revisorerna blev vi bland annat medvetna om att Börsen använder sig av revisorer som extern expertis i sin granskning av företagen. Under intervjun med en av revisorerna fick vi reda på att personen även konsulterar Börsen vid övervakningen. Vi insåg att detta kunde påverka de svar revisorn förmedlade angående hans åsikter om Börsens övervakning. Analytikern som intervjuades i uppsatsen konsulterade också Börsen vid övervakningen, vilket medförde en risk för att även hans svar påverkades. Ytterligare kritik kan vara att Börsens medverkande i uppsatsen medförde att företagen inte ville framföra vad de egentligen anser. Detta ansåg vi dock kunna motverka genom att företagen anonymiserades. Företagen kunde också vara ovilliga eller finna det problematiskt att lämna ut information de anser vara företagshemligheter eller av intresse för konkurrenter. Återigen hoppades vi att anonymiseringen av företagen skulle motverka detta.

En kvalitativ metod genom intervjuer kunde också leda till att vi som intervjuare började hålla med respondenten. Detta försökte vi dock motverka genom att vara beredda på att ifrågasätta det som personen framförde, om vi ansåg att det var motsägelsefullt (Bryman & Bell 2011 s. 370). Möjlig kritik mot uppsatsen kan också vara att vi endast framhäver intressentperspektivet genom en analytiker. Dock argumenterar vi för detta urval då uppsatsens tyngdpunkt inte syftar till att analysera vad intressenter anser om upplysningskraven. Med tanke på det begränsade antal företag och analytiker som medverkar i uppsatsen är det viktigt att vara restriktiv vid generella slutsatser.

Det var nödvändigt att vi bedömde trovärdigheten i inhämtad sekundärdata. De artiklar som inhämtats via Lunds Universitets biblioteksguide LUBsearch är vetenskapliga artiklar som kontrollerats av andra forskare innan utgivandet och får därmed anses hålla hög trovärdighet. Den ytterligare sekundärdata som inhämtats har noggrant kontrollerats genom att endast rapporter från internationellt accepterade revisionsorganisationer och revisionsorgan har använts. Vi använde oss också av rapporter från de stora revisionsfirmorna, vilket får anses höja trovärdigheten i innehållet.

2.6 Dataanalys

Vi genomförde en kvalitativ analys då vi bearbetade insamlad data. Den kvalitativa analysen ansåg vi vara den lämpligaste metoden med tanke på hur vi genomfört datainsamlingen och strukturerat intervjuerna (Bryman & Bell 2011 s. 415). Eftersom uppsatsens empiri grundas på kvalitativa intervjuer medförde detta att vi analyserade och bearbetade en riklig mängd information. Därmed var det viktigt att en omfattande genomgång av materialet genomfördes för att urskilja vad som var viktigt för uppsatsen. Detta fick dock inte ske på bekostnad av att den övergripande kontexten i intervjun gick förlorad genom att endast fragment av textstycken analyserades (Bryman & Bell 2011 s. 461). Detta försökte vi motverka genom att informationen som analyserades var validerad av respondenten.

Efter varje genomförd intervju utfördes transkribering direkt av det inspelade materialet för att öka förståelsen av insamlad data (Bryman & Bell 2011 s. 457). Med tanke på att intervjuerna genomfördes med företag, revisorer, Börsen och en analytiker så delades empirin för varje part upp efter en mall, vilket syftade till att underlätta analys och jämförelse. Vi valde att summera revisorernas intervjuer under samma avsnitt i empirin. Detta gjordes med hänvisning till att de är verksamma inom samma yrke och att likartade frågor ställdes till dem. Företagens intervjuer summerades ej, då vi ansåg att mer företagsspecifika skäl kunde ligga bakom deras ställningstaganden. Mallen utformades efter en liknande struktur som intervjuformulären hade för att skapa ett bättre sammanhang då informationen återgavs i uppsatsen. Rubrikerna i mallen korrigerades till viss del efter den information intervjun gav. Korrigeringen gjordes för att återspegla innehållet på ett korrekt sätt.

3. Teori

I teoriavsnittet kommer vi att redogöra för uppsatsens teoretiska referensram. Vi kommer inledningsvis att presentera en teoretisk introduktion till goodwill och nedskrivningsprövning. Efter det introducerar vi Börsens övervakning av börsbolagen. Vidare presenterar vi de standarder i IFRS som är relevanta för uppsatsen och de redovisningsteorier vi använder. Avslutningsvis presenteras en introduktion till överflödiga upplysningar i redovisningen.

3.1 Goodwill

3.1.1 Introduktion till goodwill

Goodwill definieras enligt IFRS som en immateriell tillgång med obestämbar nyttjandeperiod. Vid ett företagsförvärv uppstår goodwill som en restpost mellan förvärvets köpeskilling och det förvärvade företags nettotillgångar. Posten består, något förenklat, av den del av köpeskillingen som inte kan hänföras till verkliga värden på poster i det förvärvade företags balansräkning (Carlsson & Sandell 2010 s. 125). Detta innebär att goodwillposten som uppstår i det förvärvande företags balansräkning representerar framtida ekonomiska fördelar i form av exempelvis synergieffekter eller en effektiv produktionsstruktur (Nilsson et al 2002 s. 323). De framtida ekonomiska fördelarna förväntas ge ett större värde för de enskilda tillgångarna än vad som varit fallet om tillgångarna förvärvats separat. Kan köpeskillingen dock inte hänföras till synergieffekter som kommer företaget till handa får hela eller delar av goodwillposten ses som en felvärdering av det förvärvade företaget (Carlsson & Sandell 2010 s. 126).

Med denna definition i åtanke kan goodwill, då förvärvet inte anses vara övervärderat, ses som nuvärdet av framtida övervinster. Enligt ekonomisk teori kan dock inte övervinster bestå för evigt utan konkurrenter kommer över tid att pressa ner företags lönsamhet. Detta skulle därmed innebära att nivån på övervinsterna blir lägre över tid, vilket teoretiskt sett skulle föranleda behovet av en nedskrivning av goodwill. Dock är detta självklart beroende på det enskilda företags konkurrensstrategi (Nilsson et al 2002 s. 325).

3.1.2 Nedskrivningsprövning av goodwill

Enligt IAS 36:10 ska en immateriell tillgång med en obestämbar nyttjandeperiod årligen prövas för nedskrivningsbehov. Detta sker genom en jämförelse mellan tillgångens redovisade värde och dess återvinningsvärde. Understiger återvinningsvärdet det redovisade värdet för tillgången föreligger ett nedskrivningsbehov. En nedskrivning ska även genomföras närhelst det finns indikationer på att tillgångens värde understiger dess återvinningsvärde. Enligt IAS

36:18 definieras återvinningsvärdet som det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärdet för tillgången. När en eventuell nedskrivning genomförs påverkar detta resultaträkningen med en ökning av kostnaderna samt balansräkningen genom en reducering av tillgången goodwill och eget kapital. Oavsett om en faktisk nedskrivning genomförs eller ej så ska företaget vid nedskrivningsprövningen upplysa i de finansiella rapporterna om de punkter som regleras i IAS 36:134.

3.2 Introduktion till Börsens roll

3.2.1 Regler för emittenter

Utöver övervakningen gällande företagens efterlevnad av IFRS regelverket har Stockholmsbörsen ett eget regelverk för emittenter (Nasdaq OMX Stockholm AB 2012c), som de noterade företagen också måste uppfylla. Kraven syftar bland annat till att företag så snart som möjligt ska meddela information som kan vara kurspåverkande. Vad som är kurspåverkande information relateras till vilken betydelse ett företags beslut har sett till hela verksamheten. Informationen ska behandlas konfidentiellt fram tills den har offentliggjorts vilket innebär att inga obehöriga parter får ta del av informationen innan den offentliggörs.

3.2.2 Urval

Varje år granskar Börsen ett urval av noterade bolag i Sverige genom två olika urvalsprinciper (Nasdaq OMX Stockholm AB 2012a). Urvalet baseras dels på ett rotationsurval där företag slumpmässigt väljes ut samt ett riskbaserat urval där risken för bristfällig redovisning är förhöjd. Det riskbaserade urvalet består ofta av företag vars redovisning involverar avsättningar, nedskrivningar, rörelseförvärv, andra exceptionella förhållanden och jämförelsestörande poster. Utöver dessa två urval förekommer en ettårsuppföljning av företag som nyligen har noterats på Stockholmsbörsen. Under en femårsperiod ska dessa urval resultera i att alla noterade företag har blivit granskade minst en gång.

3.2.3 Tillsynsprocessen

Tillsynsprocessen börjar med att det utvalda företaget informeras om att en granskning kommer att ske av deras finansiella rapporter (Nasdaq OMX Stockholm AB 2012a). Efter att Börsen slutfört granskningen av redovisningen kontaktas företaget för kompletterande frågor och kommentarer. När svar erhållits från företaget tar Börsen ett ställningstagande för att sedan skicka ett slutbrev med bilaga om eventuella sanktioner (Nasdaq OMX Stockholm AB 2012b). Övervakningen av samtliga utvalda företag resulterar i en årlig rapport där påpekande

eller kritik ges till företag som inte uppfyller IFRS regelverk eller Stockholmsbörsens regler för emittenter. Företag som erhållit kritik eller påpekande i föregående års rapport kommer även nästkommande år granskas för en kontroll av att detta har uppmärksammats.

För att underlätta företagens bedömning, angående hur upplysningskrav vid nedskrivningsprövning kan redovisas, hänvisar Börsen i sina årliga rapporter till exempel skapade av de större revisionsbyråerna (Nasdaq OMX Stockholm AB 2011a). Dessa exempel visar alla upplysningar som kan beaktas vid redovisningen av en nedskrivningsprövning (se exempelvis PwC 2012c och KPMG 2012). I IAS 36:137 anges även ett exempel som finns i Implementation Guidance till IAS 36, vilket exemplifierar de upplysningskrav som anges i IAS 36:134.

Informationens vikt samt graden av överträdelse baseras framförallt på hur väl en investerare kan värdera bolagets finansiella ställning utifrån den information som delgivits i de finansiella rapporterna (Nasdaq OMX Stockholm AB 2011a). Börsen gör alltid en bedömning av väsentlighet vad gäller den aktuella bristen i företagets redovisning. Denna bedömning påverkar Börsens ställningstagande och huruvida företaget behöver vidta åtgärder eller ej. Väsentlighetsbedömningen är i sin tur bolagsspecifik och kan bero på vilken bransch bolaget verkar inom. Bedömningen ställs även i relation till hur stor goodwillposten är i förhållande till, bland annat, balansomslutning, eget kapital och resultatutveckling.

3.2.4 Sanktioner

Företag som inte har fått kritik eller påpekande för brister i sin redovisning erhåller ingen anmärkning, men kan dock få så kallade övriga kommentarer om sin redovisning (Nasdaq OMX Stockholm AB 2011a). Företag vars redovisning innehar mindre väsentliga fel delges påpekanden och ombeds ändra eller komplettera detta i sin fortsatta redovisning. Anledningen till att Börsen infört sanktionsnivån påpekande grundar sig i att det ofta finns brister i företagens upplysningar. Börsen argumenterar för detta genom att det, i och med väsentlighetsbestämmelserna i IFRS, är svårt att säkerställa vad som är en klar överträdelse. Därmed menar Börsen att påpekanden även kan verka till att förbättra en generell informationskvalitet.

Börsen kan också delge ett företag kritik när det har skett en allvarlig brist i efterlevnaden av IFRS eller om bristen avser, en för bolaget, väsentlig post (Nasdaq OMX Stockholm AB

2012a). Kritiken kan medföra en begäran om rättelse, vilket innebär att bolaget ska åtgärda felet till nästa redovisningstillfälle. En överträdelse av stor betydelse, som ofta avser väsentliga brister i redovisningen, kan vidarebefordras till Stockholmsbörsens disciplinnämnd. Därefter kan disciplinnämnden meddela en varning eller i värsta fall en avnotering. När ett ärende har vidarebefordrats till disciplinnämnden ska också Finansinspektionen meddelas.

Av 62 granskade bolag under 2012, varav 43 stycken redovisade en goodwillpost, tilldelade Börsen 25 bolag påpekanden och fyra bolag kritik (Nasdaq OMX Stockholm AB 2012). 12 av 25 påpekanden berörde IAS 36, vilket också är den standard som resulterat i flest antal påpekanden. Av de fyra kritikärendena bestod tre av kritik för otillräckliga upplysningar vid nedskrivning eller nedskrivningsprövning enligt IAS 36. Resultatet av årets granskning påminner om resultaten från tidigare års granskningar, eftersom företag ofta fått påpekanden vad gäller IAS 36.

3.2.5 Extern expertis

När Börsen utför övervakning av bolagen anlitas extern expertis för att bidra med erfarenhet gällande bedömningar i olika redovisningsfrågor (Nasdaq OMX Stockholm AB 2011a). De externa experternas medverkande är stadgat genom avtal vad gäller framförallt intressekonflikter och tystnadsplikt. Börsen har också tillgång till en referensgrupp som innehar särskilda kunskaper inom området finansiell rapportering. Denna grupp kan sammanträda för att diskutera frågeställningar som Börsen önskar oberoende kommentarer kring. Börsen gör sedan en sammanställning av den information som erhållits. Kommunikationen med företaget och den slutliga bedömningen om ett företag begått en överträdelse eller ej står dock Börsen själv för.

3.3 Finansinspektionen

Finansinspektionens roll är att vara tillsynsmyndighet för Börsens övervakning (Finansinspektionen 2011). När Börsen uppmärksammar en överträdelse är det i första hand Börsens uppgift att se till att detta korrigeras av företaget. Underlåter börsbolaget att korrigera överträdelsen trots uppmaning av Börsen så är de skyldiga att anmäla detta till Finansinspektionen. Överträdelsen utreds sedan självständigt av Finansinspektionen som beslutar om vilken åtgärd som ska vidtas. Detta kan resultera i att företaget ska genomföra en revidering av informationen om den är ofullständig eller innehåller väsentliga fel. Vidare kan

också Finansinspektionen, om felet inte anses som ringa, besluta om att företaget ska erhålla en erinran. Erinran kan i sin tur leda till en straffavgift för företaget om maximalt 10 Mkr.

3.4 Revision och revisorns roll

För att intressenter ska ha möjlighet att lita på den information ett företag redovisar om sin finansiella ställning och förvaltning ställs det krav på hur detta redovisas externt (FAR 2006). Företagets VD och styrelse har ansvar för informationen som lämnas i den externa redovisningen. Denna information ska sedan kvalitetssäkras av en revisor, vilket ämnar att skapa en trovärdighet utåt. Revision utgår från att med en skeptisk inställning planera, granska, bedöma och meddela åsikter om ett företags årsredovisning, bokföring och förvaltning. En revisor ansvarar endast för sin revisionsberättelse vilket innebär att ett företag, i sin redovisning, inte har någon lagstadgad skyldighet att följa de uttalanden revisorn framfört.

3.5 Upplýsningarnas betydelse och syftet med IFRS

De finansiella rapporterna ska enligt IASB:s Föreställningsram innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys samt kompletterade information i form av noter. IASB anger också i Föreställningsramen att de finansiella rapporternas syfte är att tillhandahålla användare med information om ett företags finansiella ställning, resultat samt förändringar i den finansiella ställningen. Denna information ska kunna användas som beslutsunderlag i ekonomiska frågor för användaren. Marton et al (2010 s. 25) menar att det primära syftet med de finansiella rapporterna är att förse aktieägare med information som är i deras intresse. Ett företag har dock ett flertal olika intressenter förutom aktieägare som grundar beslut på den information som delges i de finansiella rapporterna. Exempelvis är det av intresse för analytiker, leverantörer och kreditgivare att erhålla information om företagets finansiella ställning (FAR 2006). Upplýsningarna, i form av noter, ska underlätta bedömningen av siffrorna i resultat- och balansräkning och ge ytterligare detaljerad information om företagets finansiella ställning (Marton et al 2010 s. 25).

3.6 IFRS regelverk

Nedan redogörs för de regler i IFRS-volymer som vi använder oss av i uppsatsen.

3.6.1 IASB:s kvalitativa egenskaper

I IASB:s Föreställningsram anges ett antal kvalitativa egenskaper vilka syftar till att underlätta informationen i de finansiella rapporterna för användarna. IASB framhåller i Föreställningsramen att de fyra viktigaste egenskaperna är begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet. Vi redogör för ytterligare två kvalitativa egenskaper, väsentlighet samt avvägning mellan nytta och kostnad, då de anses ha stor relevans för uppsatsen.

Begriplighet (p. 25)

Det är viktigt att informationen som delges i de finansiella rapporterna är lättförståelig för användarna. Definitionen begriplighet förutsätter dock att användarna har viss kunskap om affärsverksamhet, ekonomi och redovisning samt att de erlägger tillräcklig noggrannhet vid läsning för att förstå informationen. Även komplicerad information som är relevant för användarna ska ingå och får inte utelämnas med argumentet att den är för invecklad för vissa användare att förstå.

Relevans (p. 26-28)

Informationen som lämnas i de finansiella rapporterna ska vara relevant för användarna som beslutsunderlag. En avvägning gällande om information är relevant utgår från att den ska underlätta bedömningar om framtida, inträffade eller aktuella händelser i företaget. Relevant information om tillgångars omfattning och sammansättning kan exempelvis hjälpa till att bedöma framtida handlingskraft vid förändrade förutsättningar.

Tillförlitlighet (p. 31-32)

Informationens användbarhet är beroende av dess tillförlitlighet. Detta innebär att den inte ska innehålla väsentliga felaktigheter eller vara manipulerad. Användare av informationen måste kunna förlita sig på att informationen ger en korrekt bild av företagets finansiella ställning. Informationen som lämnas i de finansiella rapporterna kan vara relevant, men dock så pass osäker att ett inkluderande av informationen skulle leda till att poster i resultat- och balansräkning blir vilseledande.

Jämförbarhet (p. 39-42)

Kriterier för jämförbarhet ställs utifrån två avseenden. Det första avseendet är att det ska finnas möjlighet att jämföra ett enskilt företags redovisning över en längre tid. Detta ska

möjliggöra för användaren att bilda sig en uppfattning om trender. Det andra avseendet är att ge användarna en möjlighet att jämföra olika företags finansiella rapporter. Sammantaget krävs därför att likartade transaktioner och händelser, vad gäller värderingsprinciper och presentationstekniker, ska redovisas på en likartat sätt under en längre tid.

Väsentlighet (p. 29-30)

I sofliga fall är informationens karaktär avgörande för relevansen. Informationen är väsentlig om ett utelämnande eller en felaktighet påverkar det beslut som användaren fattar med hjälp av den information som delgivits. Graden av väsentlighet grundas på postens eller felets storlek samt vilka omständigheter som existerar kring utelämnandet eller felet. Detta innebär att väsentligheten mer innebär en gräns än en elementär kvalitativ egenskap som informationen innehåller för att vara användbar.

Avvägning mellan nytta och kostnad (p. 44)

Kostnaden för att tillhandahålla informationen bör vara mindre än nyttan av den. Denna avvägning baseras i största drag på företagets bedömningar. Nyttan tillfaller ibland även andra som inte var avsedda för informationen från början och kostnaderna hänförs inte alltid till den part som gynnas av informationen. Detta medför att det är svårt att göra en kostnads- och nyttojämforelse i enskilda fall. Det är dock viktigt att normgivare, användare och de som upprättar de finansiella rapporterna är medvetna om problematiken.

3.6.2 IAS 1:15 och IAS 1:17 – Rättvisande bild

Ett företags finansiella rapporter ska ge en rättvisande bild av företagets finansiella ställning, resultat och kassaflöden. En rättvisande bild kräver en korrekt återgivning av transaktioners effekter, andra händelser och förhållanden enligt de definitioner av och redovisningsvillkor för tillgångar, skulder, intäkter och kostnader som framställs i Föreställningsramen. Tillämpningen av IFRS, med ytterligare upplysning där så krävs, förutsätts leda till finansiella rapporter som ger en rättvisande bild. Under praktiskt taget alla omständigheter uppnår ett företag en rättvisande bild genom iakttagande av tillämpbara standarder. En rättvisande bild kräver också att företag ska lämna ytterligare upplysningar när tillämpning av de särskilda kraven i IFRS inte räcker till för att ge en rättvisande bild.

3.6.3 IAS 1:31 - Väsentlighet

Punkten anger att ett företag inte behöver lämna särskilda upplysningar som krävs av IFRS om informationen inte anses vara väsentlig.

3.6.4 IAS 36:134 – Upplysningskrav

IAS 36 ligger till grund för vilka metoder som företag ska använda när de garanterar att goodwill inte är upptagen i balansräkningen till ett värde som överstiger återvinningsvärdet. IAS 36:134 anger den information som varje företag ska lämna i årsredovisningen för varje kassagenererande enhet (se appendix), i vilken det förekommer goodwill som är betydande i förhållande till företagets totala goodwillpost.

134. Ett företag ska lämna den information som krävs enligt a–f för varje kassagenererande enhet (grupper av enheter) för vilken det redovisade värdet för goodwill eller för immateriella tillgångar med obegränsade nyttjandeperioder som är fördelat på den enheten (gruppen av enheter) är betydande i jämförelse med företagets totala redovisade värde för goodwill eller för immateriella tillgångar med obegränsade nyttjandeperioder:

- a) Det redovisade värdet för goodwill som fördelas på enheten (gruppen av enheter).*
- b) Det redovisade värdet för immateriella tillgångar med obestämbara nyttjandeperioder som fördelas på enheten (gruppen av enheter).*
- c) Den grund på vilken enhetens (grupperna av enheters) återvinningsvärde har fastställts (det vill säga nyttjandevärde eller verkligt värde minus försäljningskostnader).*
- d) Om enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde baseras på nyttjandevärde
  - i. en beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sina kassaflödesprognoser för den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna. Viktiga antaganden är sådana antaganden för vilka enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde är mest känsligt,*
  - ii. en beskrivning av företagsledningens metod för att fastställa det värde eller de värden som innefattas i varje viktigt antagande, huruvida det värdet eller de värdena återspeglar tidigare erfarenheter eller, i tillämpliga fall, är i överensstämmelse med externa informationskällor, och, om så inte är fallet, hur och varför de skiljer sig från tidigare erfarenheter eller externa informationskällor,*
  - iii. den period över vilken företagsledningen har prognostiserat kassaflöden baserat på finansiella budgetar/prognoser som fastställts av företagsledningen och när en period som är längre än fem år används för en kassagenererande enhet (grupp av enheter), en förklaring till varför den längre perioden är motiverad,*
  - iv. den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognoser bortom den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna, och motivet till att använda en tillväxttakt som**

- överstiger den långfristiga tillväxttakten för de produkter, branscher eller land eller länder i vilket företaget är verksamt, eller för den marknad för vilken enheten (gruppen av enheter) är avsedd,
- v. den diskonteringssats eller de diskonteringssatser som tillämpas på kassaflödesprognoserna.
- e) Om enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde baseras på verkligt värde minus försäljningskostnader, den metod som används för att fastställa verkligt värde minus försäljningskostnader. Om verkligt värde minus försäljningskostnader inte fastställs med hjälp av ett observerbart marknadspris för enheten (gruppen av enheter) ska följande upplysningar också lämnas:
- i. en beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sitt fastställande av verkligt värde minus försäljningskostnader. Viktiga antaganden är sådana antaganden för vilka enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde är mest känsligt,
- ii. en beskrivning av företagsledningens metod för att fastställa det värde eller de värden som innefattas i varje viktigt antagande, huruvida dessa värden återspeglar tidigare erfarenheter eller, i tillämpliga fall, är i överensstämmelse med externa informationskällor, och, om så inte är fallet, hur och varför de skiljer sig från tidigare erfarenheter eller externa informationskällor. Om verkligt värde minus försäljningskostnader fastställs med hjälp av diskonterade kassaflödesprognoser ska följande upplysningar också lämnas:
- iii. den period för vilken företagsledningen har prognostiserat kassaflödet,
- iv. den tillväxttakt som har använts för att extrapolera kassaflödesprognoserna,
- v. den eller de diskonteringsfaktorer som har använts för kassaflödesprognoserna.
- f) Om en rimligt möjlig förändring i ett viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sitt fastställande av enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde skulle innebära att enhetens (gruppen av enheters) redovisade värde skulle överstiga dess återvinningsvärde
- i. det belopp med vilket enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde överstiger dess redovisade värde,
- ii. det värde som är tilldelat det viktiga antagandet,
- iii. det belopp med vilket värdet som innefattats i det viktiga antagandet måste ändras, efter det att eventuella följd effekter av ändringen på de andra variabler som använts för att beräkna återvinningsvärdet införlivats, för att enheten (gruppen av enheters) återvinningsvärde ska motsvara dess sammanlagda redovisade värde.

3.7 Positiv redovisningsteori

Enligt Deegan (2010 s. 6) är utgångspunkten i positiv redovisningsteori att förutse och förklara fenomen inom redovisning. Teorin fokuserar på att förutse vilken redovisningsmetod ett företag kommer att använda sig av, men ger inget exempel på vilken metod som varit mest lämplig att använda för företaget (Deegan 2010 s. 257). Enligt teorin agerar företag utifrån ett egenintresse. Företagets metodval grundar sig således på vad som bäst bidrar till deras mål och medför att den egna förmögenheten ökar (Watts & Zimmerman 1986 s. 3). Teorin

fokuserar också på relationen mellan de olika intressenter som finns i en organisation och hur redovisningen assisterar dessa förhållanden (Deegan 2010 s. 257). Dessa förhållanden existerar mellan ägare och ledning, men också mellan företag och kreditgivare samt andra intressenter. Positiv redovisningsteori förutsätter att organisationer kommer skapa konsensus mellan ägare och ledning för att deras intressen ska samspela (Deegan 2010 s. 258)

Positiv redovisningsteori grundar sig på agentteorin och antyder därmed att redovisningen ska minska kostnader som uppstår vid agentproblem (Deegan 2010 s. 269). Detta innebär exempelvis att företag kan välja att redovisa och låta revidera finansiell information utöver vad som krävs enligt lag. Revisorerna som granskar de finansiella rapporterna ger då en kvalitetsstämpel på den ytterligare information som delgivits, vilket kan bidra till att sänka företagets finansieringskostnader (Deegan 2010 s. 274). Enligt Deegan (2010 s. 303) har kritik riktats mot att positiv redovisningsteori antar att företag enbart agerar efter egenintresse. Detta anser många är en alltför negativ och förenklad syn på verkligheten. Kritik har också riktats mot att teorin inte är normativ och därför inte ger någon direkt möjlighet till att förbättra redovisningen.

3.8 Institutionell teori

Den institutionella teorin fungerar ofta som ett komplement till den positiva redovisningsteorin (Collin et al 2009 s. 151). Teorin utgår, enligt Deegan (2010 s. 357), ifrån att organisationer verkar inom en social ram av normer, värden och förväntningar för vad som anses vara ett lämpligt organisatoriskt beteende. Vidare beskriver teorin varför företag inom ett visst organisatoriskt område eller bransch tenderar att präglas av samma karakteristik och form. Den institutionella teorin består av två övergripande dimensioner: isomorfism och frikoppling (Deegan 2010 s. 364).

3.8.1 Isomorfism

Isomorfismen antyder att företag som adopterar olika strukturer och processer, som inte överensstämmer med andra liknande organisationer, kan erhålla kritik för detta (Deegan 2010 s. 364). Isomorfismen innebär därmed att företag som verkar under likartade förhållanden tenderar att efterlikna varandra för att erhålla ökad legitimitet. Detta medför, enligt teorin, att företag anpassar sina redovisningsprinciper efter förväntningar och krav som intressenter ställer (Deegan 2010 s. 359). Enligt DiMaggio & Powell (1983 s. 149) kan isomorfismen

delas upp i tre inriktningar: regulativ, imiterande och normativ isomorfism.

Regulativ isomorfism - innebär att ett företag anpassar sig efter de krav som intressenter ställer på företaget. Detta medför att företaget anpassar sig efter både formella krav, exempelvis lagar och avtal, samt informella krav, exempelvis krav från marknaden och intressenter.

Imiterande isomorfism - innebär att företag försöker att efterlikna andra företag eller förbättra likartade problem som andra företag lider av och genom detta vinna konkurrensfördelar och legitimitet.

Normativ isomorfism - relaterar till pressen från olika professionella organisationers, exempelvis yrkesmässiga, normer att adoptera särskilda institutionella tillvägagångssätt. Inom området redovisning kan normativ isomorfism kopplas till att det antas att revisorer följer redovisningsstandarder när de genomför sin revision.

I och med att de olika inriktningarna av isomorfism kan verka samtidigt i en organisation kan det vara svårt att urskilja en enskild inriktning (Deegan 2010 s. 363).

3.8.2 Frikoppling

Frikoppling är den andra dimensionen inom den institutionella teorin. Denna dimension menar att den externa presentationen av företagets formella struktur till stor del beror på hur företaget väljer att framställa sig (Deegan 2010 s. 365). Frikopplingen menar att detta inte alltid stämmer överens med den aktuella strukturen som faktiskt råder inom företaget. Frikopplingen antyder att strukturen företaget framhäver endast används för att ge sken av att de verkar på ett visst sätt för att vinna legitimitet.

3.9 Överflödiga upplysningar

FRC (2009 s. 1) rapporterar att det under de senaste åren har vuxit fram en ökad oro om ökad komplexitet och minskad relevans i de finansiella rapporterna. Författarna menar att oron grundar sig i att rapporterna inte längre ger en rättvisande bild av företagets verksamhet och att viktig information försvinner bland överflödiga upplysningar. Samtidigt nämner de även problem av karaktären att rapporterna riktar sig till en för stor grupp användare (FRC 2009 s.

3). I en annan rapport framhåller FRC (2011 s. 14) att problemet även kan ses i de stora revisionsbolagens exempel. Författarna menar att risken finns att dessa exempel slutar i en checklista över vad som kan inkluderas i redovisningen, istället för att fokusera på väsentlighet. Vidare nämner författarna alla inblandade parter incitament som en av de största anledningarna till att överflödiga information inkluderas i rapporterna (FRC 2011 s. 11). Skinner (2008 s. 203) anser att specifika upplysningskrav kan skapa problem då värderingen av immateriella tillgångar varierar stort mellan olika branscher. Därför bör man istället lita på företagets egna incitament att lämna värdefulla upplysningar. Han framhåller däremot att standardsättare kan underlätta processen genom att ge vägledning åt företagen. Skinner menar också att det inte är säkert att upplysningar i de finansiella rapporterna kommer att förhindra företag från att manipulera värderingen av immateriella tillgångar. Epstein (2007 s. 6) hänvisar till komplexiteten i dagens redovisningsregler genom att reglerna, enligt vissa, överstiger företags och revisorers förmåga att fullt ut tolka den information som presenteras. Komplexiteten gör, enligt Epstein, beslutsunderlaget för intressenter svårförståeligt.

IASB har även uppmärksammat problemet med överflödiga upplysningar och kommer under 2013 att hålla ett seminarium där utmaningarna kring detta ska diskuteras (IASB 2012). De nämner bland annat problem som återanvänd information i upplysningarna samt att revisorer arbetar utifrån en checklista över vad som ska vara med i upplysningarna. IASB tar också upp att det förekommer kritik om att företag känner sig tvungna att tillgodose det som övervakningsenheter anser vara krav i regelverket. Hoogervorst, ordförande för IASB, har tagit upp problematiken kring ämnet och anser att det har blivit tydligt att redovisningen inom IFRS lider av överflödiga upplysningar (IASB 2012). Enligt honom har standardsättare, företag, revisorer samt övervakare alla del i att dagens mängd upplysningar blivit så omfattande. Han framhåller dock att man måste beakta att den information som vissa investerare ser som totalt oväsentlig kan vara ovärderlig för en annan. Detta medför att en reglering av antalet upplysningar inte blir oproblematisk. Skinner (2008 s. 201) menar att det är av vikt att väga nyttan av upplysningarna mot kostnaden. Han påpekar att det är svårt för regelskapare att kunna uppskatta vilken kostnad framtagandet av informationen innebär, då kostnaden förmodligen varierar beroende på vilket företag eller bransch som det handlar om.

NZICA och ICAS (2011) fick 2010 i uppgift av IASB att undersöka hur antalet upplysningar i IFRS kunde reduceras. Resultatet av rapporten blev att man inte skulle prioritera speciella användargrupper, bortse från behov hos lokala övervakningsmyndigheter, undvika

upprepningar och se till nyttan kontra kostnaden av upplysningarna. Sammantaget skulle detta drastiskt minska mängden upplysningar i redovisningen. I rapporten betonas också vikten av att förbättra användningen av begreppet väsentlighet i upplysningarna. Utredarna ger också exempel på upplysningskrav som inte innehåller väsentlig information. Rapporten lyfter exempelvis fram att IAS 36:134 (c) bör tas bort med hänvisning till att återvinningsvärdet inte anses nödvändigt att upplysa om. Istället menar författarna att de viktiga antaganden som företaget har gjort, i enlighet med IAS 36:134 (d), bidrar till mer användbar information. Den grad av information som företag ska lämna enligt IAS 36:134 (d)-(f) anses också vara för detaljerad. Utredarna säger att företag själva ska kunna göra bedömningar om vilka av dessa upplysningar som är väsentliga för deras intressenter. Efter att rapportens resultat testades i en exempelårsredovisning av en revisionsfirma fann de att längden på årsredovisningen sjönk med 37 %.

4. Empiri

Inledningsvis, inför varje intervju, ger vi en introduktion till de personer vi har valt att intervjua. Vi redogör sedan för det empiriska material som intervjuerna resulterade i. Det empiriska materialet har delats upp efter en mall för att underlätta jämförelse inför analys.

4.1 Revisorer

Grant Thornton

Intervjun genomfördes med Björn Gauffin som är auktoriserad revisor och Director vid Grant Thornton i Stockholm. Gauffin medverkar även som extern expert vid Börsens övervakning och är författare till ett flertal artiklar publicerade i Balans.

KPMG

Intervjun genomfördes med Helen Wide som är auktoriserad revisor och Senior Manager vid KPMG i Malmö.

PwC

Intervjun genomfördes med Johan Ericsson som är auktoriserad revisor, redovisningsspecialist och Partner vid PwC i Stockholm. Ericsson är även teknisk sekreterare i Rådet för finansiell rapportering.

4.1.1 Granskning av nedskrivningsprövning

Inledningsvis ger revisorerna en kortfattad beskrivning av hur de går tillväga när de granskar ett företags nedskrivningsprövning av goodwill.

Gauffin säger att det är viktigt att fråga sig vilka förändringar som har skett sedan föregående år och ställa kompletterande frågor till bolaget. Finns det tvivelaktiga poster ska företaget motivera vilken diskonteringsränta och avkastningskrav som har använts och hur dessa har kalkylerats. Han påpekar också att det är viktigt med en konsistent förhandling där företaget använder samma bedömning som de haft tidigare.

Wide menar att KPMG utgår från två parametrar, företagens prognoser om tillväxttakt för framtiden och vad som hänt reellt under de sista åren. Har en koncern stora övervärden, men vinsterna inte realiserats, så föreligger ett nedskrivningsbehov av goodwill. I dessa lägen kan det bli tuffa diskussioner, menar hon. Då en nedskrivning bör ske kan det till viss del ses som ett ifrågasättande av ledningen, vilket kan väcka frågor hos intressenter om ledningen har den kompetens som krävs.

Ericsson säger att det svåra är att fastställa rimliga kassaflöden och där sker diskussioner mellan revisorerna och ledningen. Han framhäver att det är bolagens bedömning om framtida

resultat, kassaflöden, investeringsnivå som påverkar informationen i redovisningen. Revisorerna tittar även på rimligheten i försäljningsutveckling, resultatutveckling samt marginalutveckling, vilket till stor del relateras till historiska prestationer.

4.1.2 IAS 36:134 - Upplysningskrav

4.1.2.1 Minimikrav och avgränsningar

I detta avsnitt redogör revisorerna för hur de bedömer att en goodwillpost är väsentlig och huruvida ett mer regelbaserat regelverk vore att föredra. Det har riktats kritik mot att företag tenderat att se upplysningskraven som minimikrav vilka det räcker att uppfylla. Vi undrar hur revisorerna ser på denna kritik och hur de bedömer eventuella avgränsningar företag väljer att göra i upplysningarna.

Gauffin säger att väsentlighetsbedömningar görs från fall till fall och beror på en mängd olika faktorer. Detta kan till exempel bero på hur stor posten är och vilken risk som förknippas med den. Revisorer tittar på hur stor goodwillposten är i förhållande till eget kapital och hur bolaget skulle påverkas av en nedskrivning. Han framhåller att då Börsen ger kritik gällande goodwill ska den baseras på en väsentlig påverkan på en väsentlig post. Gauffin menar att ett mer regelbaserat regelverk möjligtvis hade kunnat underlätta kraven och gjort dem mer korrekta. Det skulle dock medföra avsevärt mycket mer bedömningar och upplysningar som bolagen inte alltid vill lämna. Det skulle i princip leda till att företag går hela vägen och lämnar ut hela nedskrivningsprövningen. Först då skulle en fullständig bedömning kunna göras.

Gauffin framhåller att det är väldigt få bolag som upplyser om mer än minimikraven och säger att han tittat på problem av liknande karaktär. Han anser att företag som har en väsentligt framträdande post ska upplysa mer än vad de gör idag, men att det är en subjektiv bedömning och bolagen uppskattar inte att skriva utförligt om upplysningar. Gauffin anser att det finns ett antal punkter som det är förvånande att företagen missar. Exempel på detta är jämförelsesiffror och huruvida diskonteringsräntan är före eller efter skatt. Dessa punkter är inget företagen har svårt att ta fram utan troligtvis något de missar eller prioriterar bort, menar han. Vägledande och diskussion finns alltid, men nackdelen är att det inte syns utåt vilken diskussion som funnits mellan revisorn och bolaget.

Wide framhåller att hon räknar fram väsentlighetstal som baseras på antingen omsättningstal, resultattal eller balanstal. Detta styr sedan granskningen av posten. Uppgår posten till

materialitetstalet granskar revisorn posten fullt ut och ger information och exempel till kunden om hur lagen säger att det ska vara uppställt i årsredovisningen. Wide anser att ett regelbaserat regelverk inte skulle göra bedömningar om upplysningar lättare. Eftersom upplysningskraven är kopplade till vad företagen vill visa skulle det underlätta för företagen om IASB hade minskat informationskraven. Hade IASB på något sätt kunnat anpassa informationskraven och reglerna till storleken på företagets goodwillpost så hade det kunnat vara en lämplig väg att gå. Hade goodwill varit fortsatt mål för avskrivning skulle dessa problem inte uppstå.

Revisorn inriktar sig först på att företagen uppfyller minimikraven, menar Wide. Hon tillägger att man som revisor inte pressar företagen till att lämna ytterligare uppgifter. Dock ges förslag till hur det kan se riktigt bra ut, förslagsvis genom exempel från andra bolag i samma bransch. När företagen vägleds är det lättare för dem att titta på en riktig årsredovisning än exempelvis en KPMG-mall. Dock påpekar Wide att om bolagen uppfyller minimikraven och absolut inte vill lämna mer upplysningar kommer revisorn inte anmärka på detta i revisionsberättelsen, utan det är upp till företagen att avgöra hur mycket tid de vill lägga på informationsgivning. Eventuell kritik eller påpekande från Börsen kommer aldrig som en chock för kunden, utan det är något som revisorn har framhåvt sedan tidigare. Företagen ska lämna den grad av information så att användare av årsredovisningen kan räkna ut allt själva. Utelämnade uppgifter angående huruvida diskonteringsränta är före eller efter skatt, menar Wide, skulle kunna vara slarvfel. Utelämnade jämförelsesiffror anser hon dock vara något som företagen medvetet väljer att inte redovisa.

Ericsson menar att det inte finns en övergripande definition av väsentlighet, utan att det är väldigt bolagsspecifikt. Mycket handlar om relationstal som eget kapital i förhållande till postens storlek, balansomslutning och eventuella effekter en nedskrivning skulle få på företagets resultat. Revisorernas bedömning av väsentlighet syftar till om felet kommer att få en väsentlig inverkan på läsaren av de finansiella rapporterna. Ericsson framhäver att en nedskrivningsprövning är subjektiv och att det är en fråga om hur transparenta företagen vill vara. Han förespråkar inte en mer regelbaserad redovisning, utan säger att det leder till en syn om svart eller vitt. I nuläget har han känslan av att övervakningsenheterna gärna vill kunna bocka av vad som är rätt eller fel, istället för att hantera diskussions- och tolkningsfrågor.

Ericsson säger att revisorerna alltid jobbar för att minimikraven ska uppfyllas om posten är att

anse som väsentlig. Graden av upplysningar beror även på vilket utrymme till nedskrivning företaget har. Är företagen på gränsen till att inte uppfylla minimikraven uppmanar revisorerna dem att vara mer transparenta. Det är viktigt att företagen varit transparenta om det sker en nedskrivning i framtiden, påpekar Ericsson. Varje bolag är unikt och om revisionsbolagen gör generella exempel så inkluderas alla upplysningar för att visa företagen informationen. Efter det är det upp till varje bolag att göra bedömningen om vad som bör tas med. Det är svårt för revisorer att generellt säga vilka upplysningarna som krävs, menar han. Stora företag har mer resurser för att möjliggöra en företagsanpassning av informationen. Han tillägger att det inte är några större kostnader för företagen att ta fram upplysningarna och att företagen är ganska inkörda på hur testen görs. Ericsson anser att avskrivning av goodwill vore mer fördelaktigt, då nedskrivning av goodwill ständigt skapar diskussioner kring subjektiviteten. Subjektiviteten kan leda till att marknaden har en syn på hur företaget går och företagsledningen en annan, menar han.

4.1.2.2 Svåra upplysningar och känslig information

Företag påpekar att viss information kan vara känslig att ange i årsredovisningen eftersom det innebär att informationen blir offentlig. Vi har ställt frågan om hur upplysningarna påverkas av företagshemligheter.

Gauffin framhåller att tillväxtsiffror, olika marginaler, samt vad de tror om sin framtida utveckling är speciellt viktiga för företag att upplysa om. Generellt anser han att företagen gör bra bedömningar, men att upplysningarna ibland kan vara luddiga och skulle kunna vara mer specifika. Företagshemligheter kan skapa svårigheter med upplysningarna då bolagen inte vill lämna ut viss information. Samtidigt är företag inte benägna att skriva utförligt om saker som ingen egentligen bryr sig om, menar han. Företagen väljer att endast upplysa om minikraven då det är väldigt få som ifrågasätter det.

Wide menar att en turbulent marknad gör det svårt att bedöma ett företags framtidsutsikter. Hon frågar sig om hur företagen och revisorerna ska kunna uttala sig om hur framtiden kommer att se ut när inte ens riksbankschefen kan det. Då prognossvårigheter uppstår tenderar revisorerna att tro på vad bolaget säger om framtiden. Har företag utelämnat information kan det bero på att informationen är känslig och att det är något de inte vill delge sina konkurrenter. Stora företag gör utbredda analyser av sitt resultat och innehar all information som kan inkluderas i upplysningarna. Wide tillägger att revisorn inte ska ta hänsyn till vad som är extra känslig information när det gäller vad som krävs för att uppfylla minikraven.

4.1.2.3 Upplýsningarnas relevans för intressenter

Eftersom upplýsningarna i IAS 36:134 framförallt är till för intressenter undrar vi hur revisorerna ser på upplýsningarna som en informationskälla för intressenter.

Gauffin tror att problemet med upplýsningarna är att det är väldigt få analytiker som tittar på och ställer frågor kring det. I och med dessa låga krav från marknaden blir upplýsningarna bristfälliga.

Ericsson anser att upplýsningarna om nedskrivningsprövning till viss del är relevanta för intressenter. Exempel på detta är företagets diskonteringsränta, vilken kan jämföras med det avkastningskrav som analytiker har. Dock menar han att upplýsningarna ibland skjuter lite över målet och att han inte riktigt vet vad de är ute efter. Upplýsningskraven är lite bristfälliga, då de endast syftar till att ange vad tillväxttakten och diskonteringsräntan är, samt deras väsentliga variabler. Ericsson påpekar att en analytiker egentligen inte bryr sig om vad årsredovisningen säger. Den kommer ett par månader efter bokslutsdagen, vilket medför att en analytiker redan har prissatt aktien. Intresset för årsredovisningen är större hos en kreditgivare. Ericsson tror att överflödiga upplýsningar kan göra det svårare att urskilja vad som är väsentligt, men att vi inte är i det läget än. De flesta nya standarder som IASB ger ut innehåller mer och mer upplýsningar trots att röster från intressenter säger att det inte behövs så mycket mer upplýsningar. Han tillägger att överflödiga upplýsningar är en aktuell fråga som kommer att diskuteras framöver.

4.1.3 Revisorernas syn på Börsens övervakning

Börsen påpekar i sin årliga rapport 2011 att det kan förekomma olika syn gällande väsentlighetsbedömningar mellan revisor, företag, intressenter och Börsen. Vi har ställt frågan hur revisorerna ser på Börsens bedömning av kvantiteten upplýsningar som bör lämnas i redovisningen. Vi har även ställt frågan till revisorerna om de anser att Börsen borde utföra en mer bolagsspecifik bedömning när de granskar bolagen.

Gauffin nämner att Börsens rapporter är intressanta eftersom det är en granskning av bolagen. Han tror inte att det finns någon skillnad i tolkning av upplýsningskrav mellan företag och Börsen, utan frågan är hur mycket företag ska lämna ut och beskriva. Gällande Börsens roll gentemot företagen understryker Gauffin att Börsen endast är granskare och ska varken styra eller påverka redovisningen. Att komma med ytterligare regler eller vägledning är snarare något Börsen har fått kritik för. Gauffin tror att revisorerna och Börsen har en liknande syn

gällande vad som är en väsentlig post. Dock menar han att det är svårt för Börsen att ställa högre krav än minimikraven. Börsen kan säga att de tycker att företaget ska göra mer, men företaget kan säga att de har en annan tolkning, vilket leder till en svårighet i hanteringen.

Gauffin påpekar även att han har varit med och utfört konsultarbete för Börsen. Konsulterna noterar om bolagen saknar information i redovisningen eller har någon anmärkningsvärd beskrivning och formulerar sedan frågor rörande företagets redovisning. Efter det tar Börsen över och för diskussion med bolagen samt skriver rapporten. IAS 36 och upplysningskraven om nedskrivningsprövning av goodwill är något som konsulterna tittar noggrant på, säger Gauffin.

Wide säger att det inte är Börsens roll att underlätta upplysningskraven för bolagen och att det inte heller ska vara det. Börsen tar inte hänsyn i sina bedömningar huruvida det är extra känslig information som företagen behöver upplysa om. Det hade kunnat leda till att företag hävdar att en stor del av informationen kan utelämnas genom att de klassificerar den som känslig. Börsens roll är att kontrollera att företaget följt reglerna och om de har lämnat den information som en läsare behöver för att analysera bolaget. Wide säger att Börsen, i sin övervakning, tar in expertis främst från de fyra stora revisionsbyråerna. Hon menar att övervakningen därmed egentligen blir någon form av kollegial övervakning mellan de fyra stora revisionsbyråerna.

Ericsson framhåller att Börsen oftast vill ha mer upplysningar än vad bolagen angivit. I tillsynen gör Börsen ingen direkt väsentlighetsbedömning, utan det är mer en checklisteövning där Börsen går post för post och bockar av om upplysningen är med eller inte. Börsen borde se mer till det enskilda företaget och vilka förutsättningar det har, då det egentligen bara är väsentliga upplysningar företagen ska upplysa om, säger Ericsson. Han påpekar att det inte är alla upplysningar som gynnar läsaren. I och med att Börsen ger sig på bolagen, så resonerar bolagen att det är bättre att ta med allting och därmed undvika att få någon fråga av Börsen. Ericsson är osäker om detta blir bättre i slutändan då det leder tillbaka till revisionsbyråernas exempel för årsredovisning. Följer företag dessa exempel har de med alla upplysningar oavsett om de är väsentliga eller ej. Företagen beaktar i sitt framtida informationslämnande om de tidigare fått kritik genom ett börsbrev för utelämnad information. Även om företaget ansett att denna information var oväsentlig så inkluderas den då bolagen inte vill sitta och diskutera med Börsen om huruvida det ska vara med eller inte,

menar han. Det tar mer tid och kraft för företaget att sitta och besvara kritik från Börsen, än att ta fram informationen.

Ericsson säger att alla parter inte är överens om vilka upplysningar som är bra eller dåliga. Därför förhåller sig Börsen till vad som står i IFRS. Han tror att Börsen vill inkorporera mer av den kvalitativa informationen som finns i andra delar av årsredovisningen, exempelvis VD:s ord, i den finansiella rapport som omfattas av IFRS. Ericsson tillägger att det pågår en stor diskussion om så kallad "information overload", vilket syftar till att för mycket upplysningar dränker väsentlig information i de finansiella rapporterna.

4.2 Företag Alfa

Intervjun genomfördes med Alfaskoncernredovisningschefen, som också är medlem i Näringslivets redovisningsgrupp. På grund av att Alfa har uttryckt en vilja om att vara anonyma presenterar vi inte någon ytterligare bakgrund än vad som presenterades i metoddelen.

4.2.1 Utförande av nedskrivningsprövning

Vi har ställt frågan hur företaget ser på goodwill i balansräkningen och hur de genomför en nedskrivningsprövning av goodwill.

Personligen tycker koncernredovisningschefen att goodwill som koncept är tveksamt. Det baserar han på att storleken på goodwill är styrd av rådande konjunktur och hur klimatet att göra affärer i är. Koncernredovisningschefen tror att problematiken med goodwill grundar sig i att den är överkomplicerad i regelverket. De flesta bolag anser att goodwill bör skrivas av över en viss tid, enligt tidigare regler, istället för att provas för nedskrivning.

Koncernredovisningschefen säger kortfattat att när Alfa genomför en nedskrivningsprövning räknar de ut vad de tror att kassaflödena kommer vara i framtiden och diskonterar detta med WACC (se appendix) för de olika affärsområdena. Detta jämförs sedan med affärsområdenas nettotillgångar, för att se om det indikerar ett nedskrivningsbehov av goodwill. Nedskrivningsprövningarna anser han vara extremt subjektiva och att det är uppenbart att det går att styra dem dit företaget vill. Dessutom hade företag undvikit extremt mycket jobb om de kunnat undgå nedskrivningsprövningen.

Koncernredovisningschefen sitter med i Näringslivets Redovisningsgrupp. Han säger att de flesta inom gruppen är övertygade om att det är bättre att genomföra avskrivningar istället för nedskrivningsprövning av goodwill. IASB är för teoretiska, akademiska och inte riktiga praktiker, menar han. Det är lätt att skapa ett teoribygge kring redovisning, men koncernredovisningschefen anser att redovisning inte är en vetenskap, utan ett socialt fenomen. Han anser att IASB har kört den teoretiska vägen och är bland annat väldigt fokuserade på balansräkningen.

4.2.2 IAS 36:134 - Upplysningskrav

4.2.2.1 Minimikrav och avgränsningar

Det har riktats kritik mot att företag tenderat att se upplysningskraven som minimikrav vilka det räcker att uppfylla. Vi undrar hur företaget ser på kritiken och vilka avgränsningar i upplysningar som tillämpas. Vidare frågar vi också företaget om de anser att upplysningskraven vore bättre om de var mer regelbaserade.

Koncernredovisningschefen framhåller att deras syn är att lämna den information som krävs på området, men inte mer. Han anser även att denna syn, att uppfylla minimikraven för regelverket, är något som de flesta företag tycks dela. Koncernredovisningschefen tillägger att han vet att många svenska bolag är kritiska till upplysningarna. Han är medveten om att Börsen vill att företagen ska lämna ut precis allting som står i punkterna i IFRS och Alfa försöker uppfylla det mesta. Dock vill Alfa absolut inte delge någon framåtriktad information om sina affärsområden. Den interna redovisningsenheten, menar koncernredovisningschefen, får inte och kan inte lämna ut några djupare prognoser som gör det möjligt att beskriva känsliga nyttjandevärden.

Koncernredovisningschefen anser också att det är omöjligt att göra rättvisa prognoser, eftersom det är svårt att uppskatta framtiden. Företagen hade lika gärna kunnat titta på historisk information för att analysera framtida utveckling. Alfa inte har fått några anmärkningar från Börsen och deras revisorer är överens med dem om den nivå de lämnar upplysningar på. Han nämner dock att revisorerna ofta poängterar att Börsen efterfrågar mer information och tillägger att Alfa har dragit ned på upplysningar i sin årsredovisning med ca 9%.

Koncernredovisningschefen menar att då han läser upplysningskraven får han en känsla av att regelskaparna lever i en utopi. Regelskaparna tror att företag sitter på fullständig information och därmed kan tolka hur framtiden kommer att utspelas. Han uppfattar det som att IFRS är skapat för ett företag som har all information tillhanda och en ”jättehjärna” som sitter på toppen och kan tolka allt. Detta fungerar inte i verkligheten. Han påpekar att Alfa har 230 enheter över världen och att det är en process att bara få ihop själva bokslutet. Att sedan sätta sig och göra nedskrivningsprövningar är inget företaget uppskattar.

Det förs en stor debatt om upplysningskraven och han anser att frågan om ett mer regelbaserat

regelverk är intressant. Upplýsningskraven i IFRS har vuxit fram över tiden utan att vara speciellt relevanta eller baserade på grundläggande principer. Efter det har praxis utformats så att revisorer och övervakningsmyndigheter gör kontroller efter checklistor. När revisorerna granskar företagets årsredovisning går de igenom sin checklista för att se att företaget upplyst om allt. Koncernredovisningschefen påpekar att IAS 1:31, som anger att om en upplysning inte är väsentlig så behöver företaget inte nämna den, verkar ha glömts bort. Alfa bedömer inte huruvida goodwillposten är väsentlig i förhållande till eget kapital när de avgör vilka upplysningar som ska lämnas. Han anser även att det finns skillnader i hur strikt övervakningsenheter i olika länder tolkar kraven. Dock bör regelverket inte ha tydligare regler angående vad som är väsentligt att upplysa om, utan det ska vara upp till företaget att avgöra. Däremot bör det poängteras i regelverket att det finns en väsentlighetsnivå för saker företag måste väga in då de lämnar upplysningar.

4.2.2.2 Svåra upplysningar och känslig information

Vi har ställt frågan om hur upplysningarna i IAS 36:134 påverkas av företagshemligheter och om det förekommer några poster som är särskilt känsliga att lämna upplysningar om.

Koncernredovisningschefen säger att det känns utopiskt att ge beskrivningar om varje viktigt antagande vilket anges i IAS 36:134 (d). Framförallt eftersom de bygger upp nedskrivningsprövningen utifrån affärsplanen och alla viktiga antaganden, så som försäljningsvolym, marginaler, tillväxttakt och investeringsnivåer. Att bena ut de absolut viktigaste antagandena är i princip omöjligt och det hade tagit ett halvår att genomföra. Allt som bygger upp själva planen över företagets kassaflöden är känsligt, säger han.

4.2.2.3 Upplysningarnas relevans för intressenter

Eftersom upplysningarna i IAS 36:134 framförallt är till för intressenter undrar vi hur Alfa ser på upplysningarna som en informationskälla för intressenter.

Koncernredovisningschefen tycker inte att upplysningarna är speciellt relevanta för intressenter. Detta på grund av att analytiker ofta förkastar goodwill och inte tar hänsyn till posten vid värdering av företag. Med detta perspektiv i åtanke är goodwill tveksamt från början och det vore bättre, ur ett enkelhetsperspektiv, att istället skriva av den. Regelverket måste hitta något som är praktiskt hanterbart utifrån vad användarna behöver.

4.2.3 Företagets syn på Börsens övervakning

Börsen påpekar i sin årliga rapport 2011 att det kan förekomma olika syn gällande väsentlighetsbedömningar mellan revisor, företag, intressenter och Börsen. Vi har ställt frågan hur företaget ser på Börsens bedömning av kvantiteten upplysningar som bör lämnas i redovisningen. Vi har även ställt frågan till företaget om de anser att Börsen borde utföra en mer bolagsspecifik bedömning i sin granskning.

Börsen gör en bokstavstolkning av standarden, säger koncernredovisningschefen. Övervakningsenheten vid Stockholmsbörsen är tillsatt för att övervaka att börsbolagen följer redovisningskraven. De värderar inte innehållet i regelverket och gör ingen bedömning om det är bra eller dåligt. Detta menar han dock att företagen till viss del måste göra, då företaget vill förmedla den information som de anser att intressenter kan ha nytta av.

4.3 Företag Beta

Intervjun genomfördes med Betas koncernredovisningschef. På grund av att Beta har uttryckt en vilja om att vara anonyma presenterar vi inte någon ytterligare bakgrund än vad som presenterades i metoddelen.

4.3.1 Utförande av nedskrivningsprövning

Vi har ställt frågan hur företaget ser på goodwill i balansräkningen och hur de genomför en nedskrivningsprövning av goodwill.

Koncernredovisningschefen anser att problemet med goodwill är att det är en residualpost och att många börsbolag allokerar väldigt lite på avskrivningsbara tillgångar. Det är lite listigt om företagen inte vill belasta sin rörelse med massa avskrivningar och istället skjuta ett goodwillberg framför sig, vilket kan skapa en "tickande goodwillbomb". IFRS öppnar upp för företagen att göra lite hur de vill, eftersom antaganden är flexibla. Goodwill är en av de parametrar företag kan laborera med och på så vis skapa en väldigt stor påverkan. Baserat på det kan värdet rent krasst bli precis vad som helst, vilket han personligen anser är en stor svaghet med IFRS. Det allra bästa vore att sluta med att, på lösa grunder, allokera värden till avskrivningsbara immateriella tillgångar och istället skriva av goodwill. Avskrivningar hade ökat jämförbarhet och transparens. Han anser att man borde fullt gå tillbaka till avskrivningar och införa strikta regleringar kring vilka avskrivningsperioder som ska användas.

4.3.2 IAS 36:134 - Upplysningskrav

4.3.2.1 Minimikrav och avgränsningar

Det har riktats kritik mot att företag tenderat att se upplysningskraven som minimikrav vilka det räcker att uppfylla. Vi undrar hur företaget ser på kritiken och vilka avgränsningar i upplysningar som tillämpas. Vidare frågar vi också företaget om de anser att upplysningskraven vore bättre om de var mer regelbaserade.

Koncernredovisningschefen säger att de inte gör några avgränsningar när de uppnår vad de anser vara minimikrav, utan de försöker tillgodose upplysningskraven så gott de kan. Bli dock företaget granskat av Börsen, och Beta utelämnat upplysningar som de själva ansett vara oväsentliga, kan de vara säkra på att Börsen frågar varför de inte inkluderat dessa. Börsen håller i det läget aldrig med om att upplysningen var oväsentlig, utan de anser att företaget skulle ha kunnat lägga till "4-5 sidor till". Där går dessvärre Börsen inte alls i samklang med de nya signalerna som kommer från IASB och dess nya ordförande, som talar om den precisa

motsatsen, säger han. Ska man få till stånd en förändring måste IASB sätta ner foten. Börsen verkar inte själva kunna ta beslutet om att inte kritisera oväsentliga upplysningar. Börsen fick exempelvis förra året väldigt mycket kritik då de gjort egna tolkningar, vilket de blev pinsamt medvetna om att de inte skulle göra, säger han. Han tillägger att även FAR gick ut med officiella uttalanden om att de tyckte att Börsen därigenom överträtt sina befogenheter. Problemet, enligt koncernredovisningschefen, är den externa expertis som Börsen använder sig av i granskningen som han menar i vissa fall gör personliga tolkningar av regelverket.

På ett seminarium blev koncernredovisningschefen tillfrågad av en representant för IASB om vad som bör göras i väntan på ett nytt regelverk med lägre upplysningskrav. Han svarade att IASB borde komma med ett uttalande om att det redan inom befintligt regelverk finns möjligheter till att använda färre upplysningar. Detta kan göras genom att man hänvisar till vad som är väsentligt och bolagsspecifikt. I nuläget, menar koncernredovisningschefen, använder sig Börsen av en "checklista med 750 punkter". Skulle Börsen hitta att ett företag inte uppfyllt den "749:e och 750:e punkten" kommer de att klaga på det, trots att företaget skulle kunna plocka bort ungefär en tredjedel av dessa då de är helt ointressanta. Koncernredovisningschefens budskap är att om ska man komma bort från denna otroliga fixering vid checklistor, som revisorer och myndigheter sitter med, måste man göra regelverket mer principbaserat. Årsredovisningen blir inte kortare för att Beta upplyser om varför de inte valt att upplysa om vissa punkter. Därför blir det i dagsläget enklare att upplysa om allt, trots att ingen tycker att det är intressant eller framför allt förstår sig på vad upplysningarna betyder, menar han.

Det borde tydligare framgå i revisionsbolagens exempel att företagen ska vara bolagsspecifika i sin bedömning gällande vad som är väsentligt. Betas revisorer har i regel en väldigt stor förståelse när företaget tycker någonting är överflödigt. Ett problem är dock de revisorer som ingår i redovisningsorgan, både de i IASB och i svenska redovisningsorgan, vilka han anser är lite för teoretiskt orienterade. Han menar att de senaste årens utveckling inom IFRS delvis återspeglar en kantring mot en för stor andel redovisningsteori, snarare än vad som är praktiskt genomförbart eller användbart för en läsare. Det är inte användbart för en läsare att få en teoretiskt perfekt, alldeles för lång, alldeles för detaljerad och alldeles för svårbegriplig beskrivning.

Den information som behövs till upplysningskraven, utöver vad man kan hämta in från

balans- och resultaträkningar i koncernen, måste Beta ibland ta in sidoordnat. Detta menar han medför ett merarbete, då denna extrainformation inte hade tagits med om upplysningskraven inte funnits. Regelverket har drivit fram komplexiteten i dagens årsredovisningar. Företagen själva är inte ute efter att vilseleda, menar han. Årsredovisningen ser ut som den gör eftersom regelboken ser ut som den gör, det är en direkt koppling. Koncernredovisningschefen anser att subjektiviteten i upplysningskraven är bra som den är och Beta har inte någon önskan om att de ska bli mer specifika. Beta gör de antaganden de tycker är lämpliga och låter sedan dessa granskas av revisorn. Är något sedan tveksamt så upplyser revisorn företaget om detta.

4.3.2.2 Svåra upplysningar och känslig information

Vi har ställt frågan om hur upplysningarna i IAS 36:134 påverkas av företagshemligheter och om det förekommer några poster som är särskilt känsliga att lämna upplysningar om.

Rent teoretiskt, säger koncernredovisningschefen, går all information att plocka fram. Det är en fråga om mängden jobb det krävs för att ta fram informationen och om mängden står i relation till nyttan för läsaren. Beta vill i upplysningarna inte gå in på, exempelvis, om deras tillväxttal avviker från vad som är normalt, utan använder istället tillväxttal för branschen. De är inte intresserade av att upplysa sina konkurrenter om vad företaget tror om den organiska tillväxten i marknaden generellt, eller vad de tror om sina marknadsandelar. Det anser han närmast skulle vara skadligt.

4.3.2.3 Upplysningarnas relevans för intressenter

Eftersom upplysningarna i IAS 36:134 framförallt är till för intressenter undrar vi hur Beta ser på upplysningarna som en informationskälla för intressenter.

Koncernredovisningschefen anser att analytiker nästan inte alls tittar på upplysningarna om goodwill och bilden han har är att analytiker förstår väldigt lite av upplysningarna. Därmed undrar han varför företaget ska lägga så mycket tid på att ta fram den här informationen och presentera den, när regelverket är så komplicerat att folk inte ens begriper det. Regelverket bör vara så enkelt att även vanliga aktieägare kan ta det till sig. Koncernredovisningschefen framhåller att analytikerna inte tycker att det som finns där är vad som borde finnas där och tillägger att han tror att upplysningskraven kommer att minska framöver. Förhoppningen är att upplysningskraven kommer att bli mer bolagsspecifika. Detta skulle ge en större frihet för företaget att visa för analytiker vad företaget tycker är viktigt, snarare än en standardmall som

täcker alla industriella branscher.

4.3.3 Företagets syn på Börsens övervakning

Börsen påpekar i sin årliga rapport 2011 att det kan förekomma olika syn gällande väsentlighetsbedömningar mellan revisor, företag, intressenter och Börsen. Vi har ställt frågan hur företaget ser på Börsens bedömning av kvantiteten upplysningar som bör lämnas i redovisningen. Vi har även ställt frågan till företaget om de anser att Börsen borde utföra en mer bolagsspecifik bedömning i sin granskning.

Koncernredovisningschefen anser att man borde återgå till att substans snarare än formalia ska styra informationslämningen. Anser Beta att en viss upplysning är intressant trots att den inte nämns i en standard så bör den tas med. Något sådant, menar han, framgår inte i regelverket. De gånger Beta lagt till något, utöver vad standarden kräver, har de fått en kommentar från Börsen om att det bör tas bort. Det bör vara mer upp till företaget, eftersom de kan sin verksamhet bättre. Detta synsätt hade också ökat företagets värderingar, då intressenter känner att de får väsentlig information. Han vill till större del inkorporera det som i Sverige kallas för en rättvisande bild i IFRS, vilket innebär att företaget ska presentera en korrekt bild av verksamheten samt den tilläggsinformation som krävs. Detta skulle leda till branschspecifika och bolagsspecifika årsredovisningar som är intressanta för läsaren, snarare än att alla följer samma mall. Då frångås Börsens rutinövervakning med checklista, vilket kan leda till att företaget måste svara och motivera för vissa upplysningar. Svaren till Börsen upptar väldigt mycket tid och har varken något värde för företaget eller aktieägarna.

Han menar att problemet då företaget utelämnar information med hänsyn till att den är oväsentlig, är att de vid en granskning i samtliga fall måste motivera varför de tycker att upplysningen är oväsentlig. Den situationen leder till att företag tenderar att upplysa om allt direkt, för att slippa motivera för Börsen. Koncernredovisningschefen säger att vissa börsbolag hävdar att de redan drar ner på upplysningar. Han tror dock att dessa företag kommer mötas av en väldigt lång rapport från Börsen den dagen de blir granskade, eftersom Börsen kommer ställa sig helt oförstående. Det är något som han själv inte vill tillbringa ett par månader med att sitta och svara på, om det går att undvika.

4.4 Företag Gamma

Intervjun genomfördes med Gammas redovisningsexpert, som även är ledamot i Rådet för finansiell rapportering. På grund av att Gamma har uttryckt en vilja om att vara anonyma presenterar vi inte någon ytterligare bakgrund än vad som presenterades i metoddelen.

4.4.1 Utförande av nedskrivningsprövning

Vi har ställt frågan hur företaget ser på goodwill i balansräkningen och hur de genomför en nedskrivningsprövning av goodwill.

Redovisningsexperten säger att Gamma följer IFRS på det sätt som IFRS kräver. Dock tror han att företag, när regelverket infördes, generellt sett var tveksamma till IFRS sätt att värdera goodwill. Problemet är att det blir svårare och svårare med tiden att tyda vad goodwillposten representerar, vilket är ett resultat av att man inte skriver av goodwill längre. I och med att företag genomför nedskrivningsprövningar istället för avskrivningar kommer goodwillbeloppet att växa om de är ett förvärvande företag. Avskrivningar hade istället reducerat värdet på goodwill och motverkat frågetecken, som kan uppstå på sikt, om vad posten representerar. Fördelen med nedskrivningsprövningarna är dock att företagen nu gör en ordentlig värdering av goodwill.

De flesta företag gör affärsplaner varje år, vilka sträcker sig över fem år. För att göra en nedskrivningsprövning används sedan affärsplanens siffror för att räkna fram ett kassaflöde. Gamma gör ett antal känslighetsanalyser vilka jämförs med bedömningar som analytiker gör, om sådana finns att tillgå. Avskrivningar hade varit att föredra praktiskt sett, menar redovisningsexperten. Skälet till det är diskussionen om den stora mängd upplysningar IFRS ger upphov till.

4.4.2 IAS 36:134 - Upplysningar

4.4.2.1 Minimikrav och avgränsningar

Det har riktats kritik mot att företag tenderat att se upplysningskraven som minimikrav vilka det räcker att uppfylla. Vi undrar hur företaget ser på kritiken och vilka avgränsningar i upplysningar som tillämpas. Vidare frågar vi också företaget om de anser att upplysningskraven vore bättre om de var mer regelbaserade.

Redovisningsexperten säger att Gamma generellt sett endast upplyser om minimikraven i regelverket. Detta beror på att företaget inte vill ge för mycket detaljerad information om

framtida planering. Då IFRS är principbaserat menar han att det funnits en diskussion om vad minimikraven egentligen är och att Börsen för ett antal år sedan hade en mer långtgående uppfattning om detta än vad många företag hade. Idag tror han dock att Börsen och företagen har en liknande uppfattning om upplysningskraven. Angående känsligheten i upplysningarna nämner han att IASB beslutat om en uppdatering av IAS 36, då det visat sig att IASB gjort fel angående punkt 134 (c). Den var egentligen tänkt att endast omfatta de företag som gjort en nedskrivning, istället för alla som gjort en nedskrivningsprövning. Han säger att IASB ursprungligen hänvisade till US GAAP, angående att punkten ska gälla även vid nedskrivningsprövning, vilket dock visade sig vara felaktigt då den i US GAAP endast gäller för de som faktiskt genomfört en nedskrivning.

Redovisningsexperten anser att relationen mellan nytta kontra kostnad och tid är rimlig för upplysningskraven. Detta på grund av kopplingen som kan dras till företagets affärsplan, vilken kan matas in i modellen för upplysningarna. De stora företagen har rutin och personal för dessa uppgifter. Mindre företag är dock ofta i behov av att anlita konsulter för arbetet, vilket påverkar relationen mellan nytta och kostnad negativt. Revisionsbolagen vill gärna föreslå upplysningar som är breda och väldigt utförliga, sedan är det upp till det enskilda företaget att göra en bedömning. Han tillägger att ett problem med revisionsbolagens exempel är att de är skriva för ett slags "normalföretag". Har företag en annorlunda verksamhet krävs det att de gör sin läxa. Läser företag standarden och revisionsbolagens exempel grundligt blir det sedan ingen särskild skillnad mellan åren, utan man har en plattform som kan användas några år framåt.

Gamma har tre kassagenererande enheter vilka är så stora att de inte kan undvika att upplysa om dessa med hänsyn till väsentlighet. I och med detta upplyser de i enlighet med IAS 36:134, säger redovisningsexperten. Kraven på upplysningar bör inte bli mer regelbaserade, då förutsättningarna varierar väldigt mycket mellan olika företag. Utöver vissa specifika parametrar, exempelvis diskonteringsränta, är Börsen angelägna om att företagen upplyser på ett tydligt sätt. Ett problem är dock att många företag har konkurrenter som inte följer IFRS. Han tillägger att detta medför en ovilja för företag att ge mer upplysningar än vad som specifikt krävs enligt IAS 36:134.

4.4.2.2 Svåra upplysningar och känslig information

Vi har ställt frågan om hur upplysningarna i IAS 36:134 påverkas av företagshemligheter och om det förekommer några poster som är särskilt känsliga att lämna upplysningar om.

Så fort det börjar närma sig mer exakta siffror som avspeglar den konfidentiella affärsplanen blir det känsligt, menar redovisningsexperten. Frågor om hur företaget utvecklas ur ett långsiktigt perspektiv anser han vara mer en allmän kommunikationsfråga än något som bör upplysas om i en not. Redovisningsexperten säger att det bland annat finns önskemål om att företagen bör ge upplysningar om framtida bruttomarginaler (se appendix), vilket är väldigt affärskänslig information.

4.4.2.3 Upplysningarnas relevans för intressenter

Eftersom upplysningarna i IAS 36:134 framförallt är till för intressenter undrar vi hur Gamma ser på upplysningarna som en informationskälla för intressenter.

Goodwill kräver en teoretisk och kvalificerad värdering av tillgångar och för att underlätta för läsaren av rapporterna ska företagen ge omfattande upplysningar om detta, menar han. Han säger att problemet detta medför är att analytiker som följer stora företag inte hinner att läsa upplysningarna i detalj. Ett ytterligare problem är att många analytiker inte kan IFRS särskilt väl. Dock ska en analytiker, eller kunnig läsare, kunna lita på att redovisningen är gedigen. Han tror vidare att upplysningarna kan vara relevanta att använda för intressenter, men att de i många fall skulle vilja ha mer information. Även intressenter delar synen om att delar av upplysningskraven är väldigt känsliga för företag att lämna, menar han. Det är viktigt att den information som kommer fram till intressenterna är väsentlig, så att inte oväsentlig information riskerar att dölja den väsentliga informationen. Dock bör redovisningskraven som IFRS ställer upp vara tillräckligt robusta, för att det inte ska behövas så mycket upplysningar. Det bör räcka att balansräkningen bygger på principer som är robusta och vettiga. Redovisningskraven för goodwill kan förbättras, för att klargöra sambandet mellan redovisningen och upplysningarna. Detta skulle även innebära en förbättring av upplysningarna. Dock tillägger han att upplysningskraven fångar de väsentliga parametrarna i redovisningen.

Det finns idag en tendens i IFRS att de utökar upplysningskraven, vilka användarna varken hinner läsa eller förstå fullt ut. Detta leder till "information overload", menar han. Tanken med upplysningarna är god i och med det faktum att läsaren, med hjälp av de redovisade

variablerna, ska kunna göra sin egen nedskrivningsprövning. Sådana tolkningar kräver dock att läsaren verkligen sätter sig in i de upplysningar som ges. Detta försvåras av att företag, på grund av affärshemligheter, generellt är tveksamma till att ge mer upplysningar än vad som absolut krävs.

4.4.3 Företagens syn på Börsens övervakning

Börsen påpekar i sin årliga rapport 2011 att det kan förekomma olika syn gällande väsentlighetsbedömningar mellan revisor, företag, intressenter och Börsen. Vi har ställt frågan hur företaget ser på Börsens bedömning av kvantiteten upplysningar som bör lämnas i redovisningen. Vi har även ställt frågan till företaget om de anser att Börsen borde utföra en mer bolagsspecifik bedömning i sin granskning.

Redovisningsexperten anser att Börsen sköter sin övervakning på ett korrekt sätt i förhållande till regelverkets utformning. Han tillägger att Gamma inte har varit föremål för Börsens granskning de senaste fem åren. Har analytiker dock inte någon användning av upplysningarna tycker han inte att Börsen har något incitament att få företagen att upplysa mer utförligt. Problemet är att Börsen inte kan kräva mer än kraven i regelverket, dock kan de uppmana företagen att ge mer upplysningar. Risken finns att företag inkluderar information för att slippa frågor från Börsen, men om företagen gjort sin läxa och gått igenom vad som är väsentligt borde det allmänt inte bli några problem. Då Gamma även är noterade i USA kan de inte ens fundera på att dra ner på sina upplysningar, menar han. Hade de dragit ner på upplysningarna hade det lett till stora påtryckningar från amerikanska finansinspektionen, vilka inte hade gett sig förrän företaget valt att lämna upplysningarna.

4.5 Finansanalytiker – Peter Malmqvist

Peter Malmqvist är finansanalytiker vid EQR och sedan 1997 extern expert vid Börsen. Malmqvist är även ledamot i Rådet för finansiell rapportering, medlem i EFRAG User Panel och IASB Capital Markets Advisory, krönikör i Balans samt har tidigare varit ordförande i Sveriges finansanalytikers förening. I empirin ingår även uttalanden som Malmqvist gjorde på seminariet vi medverkade vid. På seminariet var han en av huvudtalarna tillsammans med Jan Buisman.

4.5.1 Utförande av nedskrivningsprövning

Vi har ställt frågan hur Malmqvist ser på goodwill i balansräkningen vid en företagsanalys och om han anser att avskrivning av goodwill ger ett bättre underlag för analytiker.

Det som intresserar Malmqvist gällande goodwill är om posten i sig är stor. Storleken mäts som ett nyckeltal i procent av eget kapital. Gränsen för en stor goodwillpost anser han ligga på 50 % av eget kapital. Vidare tittar han på den långsiktiga avkastningen på totala tillgångar (se appendix) och sätter denna i relation till ett genomsnitt för vad som är normalt för börsbolagen. Detta kan ge en indikation på om bolaget går enligt förväntningarna. Personligen anser Malmqvist att det var bättre med avskrivningar på goodwill, eftersom resultatet då pressades ner, vilket inte nödvändigtvis behövde pressa ner värdet på bolaget. Bolag med stora P/E-tal (se appendix) och hög värdering i förhållande till vinstprognoser, har stora inbakade förväntningar från investerare att generera meravkastning. Detta leder till en försiktighet bland analytiker.

Ur ett framåtblickande perspektiv beskriver Malmqvist nedskrivningsprövningar som värdelösa. Företagen inte tror på testerna, utan de görs för att IFRS säger det och har inget informationsvärde. Företagen kan slippa nedskrivning genom att ha långa prognoser och anta låg diskonteringsränta, vilket gör att kassaflödesmodellen (se appendix) egentligen inte är riktigt användbar. Malmqvist säger att detta är frekvent förekommande och att svenska företag inte har några problem med att utlova framtida övervinster. I grunden anser han dock att de allra flesta faktiskt inte förstår exakt vad det är de räknar ut. Det görs alldeles för lite nedskrivning av goodwill i svenska börsbolag och en nedskrivning av goodwill har större sannolikhet att vara starten på en kursuppgång än starten på en kursnedgång. Malmqvist tillägger att placerare talar om företagens nedskrivningsprövningar som ett skämt då det är mer troligt att en nedskrivning föranleds av ett VD-byte eller en nyemission, än att posten

anses felvärderad. Nedskrivningen kan vara ett tecken på att företaget har finanser och målsättning för att komma tillrätta med det krångliga olönsamma dotterbolaget. Börskursen bör redan ha anpassat sig efter någon slags verklighet och påverkas inte av en nedskrivning.

4.5.2 IAS 36:134 - Upplysningar

4.5.2.1 Minimikrav och avgränsningar

Det har riktats kritik mot att företag tenderat att se upplysningskraven som minimikrav vilka det räcker att uppfylla. Vi har ställt frågan om hur Malmqvist som analytiker ser på detta.

Det är svårt att fastställa exakt vad som är minimikrav, menar Malmqvist. Radar företagen upp en massa diskonteringsräntor och visar hela uträkningen så kommer de att göra mer än absolut minimum, men det vore överflödigt. Analytiker försöker föra en kommunikation med företaget för att få ledningen att uttala en mer långsiktig målsättning om exempelvis rörelsemarginalen (se appendix). Analytiker jobbar hellre på det sättet än att dyka ner i hur en nedskrivningsprövning ser ut och reda ut om värderingen är riktig. Överlag är företag ovilliga att lämna utförlig information om sina nedskrivningsprövningar på grund av att många har svårt att försvara sin värdering av goodwill.

4.5.2.2 Upplysningskravens relevans för intressenter

Eftersom upplysningarna i IAS 36:134 framförallt är till för intressenter undrar vi hur Malmqvist ser på upplysningarna som en informationskälla för analytiker.

Det Malmqvist ser är några procentsatser och uttalanden om framtiden från de olika företagen. Det han vill se är information om vilken utveckling företaget förväntar sig vid ett företagsförvärv. Det vore bra om företaget återkommer till förväntningarna efter ett par tre år och ser huruvida de lever upp till dessa. Specifik information om ett företagsförvärv får man ibland om förvärvet är stort i förhållande till koncernen i övrigt, men det går inte att se då förvärvet delas upp i olika rörelsesegment. Malmqvist anser att om företagen skriver att en nedskrivning ej behövs och motiverar detta med diskonteringsränta, slutvärde och liknande parametrar, blir det mest en teoretisk övning som inte bidrar med något. Då revisorerna skrivit under årsredovisningen får man förmoda att företagen följer de uppsatta kraven. Dock är det ingen information Malmqvist anser sig ha någon användning för.

Malmqvist ansåg tidigare att överflödiga upplysningar i redovisningen kunde dölja väsentlig information, men är inte av den åsikten längre. Huvudproblemet med överflödiga information

är att ledningen inte försöker att presentera informationen på ett sätt som gör att det går att ta till sig den med rimliga ekonomiska kunskaper. Malmqvist säger att han inte vågar svara på om det är upplysningskraven som är felkonstruerade eller om de tolkas fel av företagen. Med tanke på att det är information han i normalfallet inte har användning för kan det vara en indikation på att det är upplysningskraven som är felkonstruerade. Malmqvist anser att man borde gå ifrån ett balansräkningsresonemang, om huruvida goodwillposten håller sitt värde, till att resonera kring hur enheten utvecklar sig. Det analytiker ofta fokuserar på, går i normalfallet inte att hitta bland upplysningarna i redovisningen.

4.5.3 Malmqvist syn på revisorers granskning och Börsens övervakning

---

Börsen påpekar i sin årliga rapport 2011 att det kan förekomma olika syn gällande väsentlighetsbedömningar mellan revisor, företag, intressenter och Börsen. Vi har ställt frågan om Malmqvist anser att revisorerna sköter sin roll vid granskningen av företagen. Vi har även ställt frågan hur Malmqvist ser på Börsens bedömning av kvantiteten upplysningar som bör lämnas i redovisningen.

Malmqvist anser inte att revisorerna sköter sina uppgifter kring nedskrivningsprövningen. Redovisningen av goodwill är en förtroendefråga och det är upp till bevis för revisorerna att påverka företagen att skriva ner goodwill till sitt verkliga värde. Revisorerna måste visa hur starka de är gentemot företagen, säger han. Det är en skandal när det framkommer att sju eller åtta företag har en genomsnittlig avkastning på totala tillgångar som är negativ och ändå kan stoltsera med goodwillvärden som inte skrivs ner. Detta, menar Malmqvist, tyder på att revisorerna inte gjort sitt jobb och säkerställt att aktieägarna erhållit rättvis information. Det finns en rad företag där revisorerna inte ser till att företagen presenterar information eller nedskrivningar i den takt som företagets utveckling indikerar. Anledningen till detta är att det kan vara svårt att granska och ha negativa synpunkter på ett förvärvs utveckling. Tyvärr är revisorer är ganska måna om att ha en god relation med företaget framför att tvinga fram en nedskrivning som de möjligtvis inte tror analytiker bryr sig om, tillägger han.

Det är ett strukturfel när företag agerar på ett sätt som inte gagnar aktieägarna och revisorerna inte tvingar fram denna information. Riskdelen för revisorerna är ganska låg för att tillåta information som inte är vettig för läsaren av rapporterna. Revisorn har mer att förlora, exempelvis uppdraget, på att vara riktigt tuff mot företaget och tvinga fram en nedskrivning. Börsen kan aldrig kräva att företagen ska komma med ett uttalande om den målsatta

rörelsemarginalen för ett förvärv, vilket är vad analytiker efterfrågar. Börsen ser bara till att företagen uppfyller kraven i standarden.

4.6 Börsen – Jan Buisman

Jan Buisman är verksam som Senior Advisor vid Issuer Surveillance på Stockholmsbörsen samt en av utgivarna till Börsens årliga rapport. I empirin ingår även uttalanden som Buisman gjorde på seminariet vi medverkade vid. På seminariet var han en av huvudtalarna tillsammans med Peter Malmqvist.

4.6.1 IAS 36:134 - Upplysningskrav

4.6.1.1 Minimikrav och avgränsningar

Det har riktats kritik mot att företag tenderat att se upplysningskraven som minimikrav vilka det räcker att uppfylla. Vi undrar hur Börsen ser på kritiken och på eventuella avgränsningar i upplysningar företag som tillämpar. Vidare frågar vi också Börsen om de anser att upplysningskraven vore bättre om de var mer regelbaserade.

När en goodwillpost blir väsentlig beror på hur resten av företaget ser ut, menar Buisman. Börsen brukar titta på hur stor goodwillposten är i förhållande till balansomslutning, eget kapital samt hur resultat och kassaflöde ser ut. Dessa parametrar utgör sedan underlaget till om företag får kritik eller påpekande. Närmar sig goodwillposten 50 % eller högre, i andel av eget kapital, ställer Börsen lite högre krav på upplysningarna. Företag som har en stor goodwillpost, men som bara redovisar förluster, medför att Börsen ställer sig frågande till varför det inte förekommer några nedskrivningar.

Buisman är tveksam till om det faktiskt går att uttyda några minimikrav i regelverket. Då en känslighetsanalys visar att ett företag är i farozonen för en nedskrivning anser han dock att företaget ska ha ytterligare upplysningar. I den mån kan man säga att det uppstår minimikrav. Buisman påpekar att då företag utformar en känslighetsanalys tar de fram tillväxttakt och diskonteringskurs. Detta menar han dock inte är vad IAS 36:134 (f) efterfrågar i en känslighetsanalys. De antaganden som borde inkluderas är exempelvis rörelsemarginal, valuta och marknadsförväntningar. Ett exempel han framhåller är att företag med höga marginaler sannolikt kommer attrahera konkurrenter, vilket bör resultera i att omsättningen minskar i framtiden. Detta antagande är något Buisman menar att företagen borde inkludera i en känslighetsanalys.

Det finns inte något behov för företag att titta på tidigare kritik andra företag erhållit vid utformningen av sina upplysningar, säger Buisman. IAS 36 visar tydligt vilka upplysningar som ska vara med i redovisningen, där finns dessutom ett exempel som visar hur företagen

ska göra. Han tillägger även att Börsens kritikärenden är anonyma, vilket försvårar en jämförelse för företagen och gör därmed IAS 36 till ett bättre underlag. Buisman anser att det kan ligga något i att revisionsbolagens exempel kan skapa problem då fokus är på allt som kan inkluderas bland upplysningarna, istället för vad som kan tas bort. Till viss del förekommer det i debatten att företag tycker att både revisionsbolag och Börsen, eller andra tillsynsmyndigheter, bara lägger på nya krav. Börsen försöker motverka detta genom att skilja mellan kritik och påpekande. Han anser att överflödiga upplysningar kan försämra den övergripande delen av årsredovisningen, dock tror han inte att företag upplyser om allt bara för att slippa frågor från Börsen. Vore fallet sådant skulle han fråga företagen om hur de har resonerat kring väsentlighet angående de överflödiga upplysningarna.

Det är rimligt att företag och revisorer bör avsätta mer tid till att ta fram och kontrollera upplysningarna. Görs processen om nedskrivningsprövning korrekt tar det dock inte lång tid för företaget att sedan uppfylla upplysningskraven. Buisman tillägger att uppskattningar och bedömningar gjorda av företagsledningen, gällande värderingen, utgör en stor del av IAS 36. Detta medför att upplysningar måste ges för att en användare av redovisningen ska kunna följa hur företagsledningen har resonerat i sina slutsatser, vilket innebär en ökad transparens. Buisman tror att upplysningskraven fångar de väsentliga parametrarna i redovisningen och om det uppstår brister är det tolkningen av kraven som är fel.

Buisman beskriver ett antal situationer från 2012 års övervakning där antingen kritik eller påpekande har delgivits företag. Exempelvis lämnade ett företag en annan förklaring till nedskrivning i årsredovisningen än den förklaring som angavs i kvartalsrapporten. Ett annat företag valde att utelämnas jämförelseinformation då de ändrade sin diskonteringsränta från 10 till 15 % och angav inte heller någon anledning till förändringen. Vidare är en vanligt förekommande brist utgångspunkter i prognosperioder som avviker från verkligheten. Ett exempel på detta är om företagets rörelsemarginal inte är i paritet med mål eller uppvisade resultat, vilket Buisman anser vara ett väldigt grovt fel. Ett ytterligare exempel på fel är företag som ändrat uppskattning mellan olika år. Exempel på detta är om kassaflöden baseras på 10 år istället för på 5 år, utan att anledningen till ändringen framgår.

Buisman tror inte att upplysningarna hade förbättrats om kraven varit mer regelbaserade. Blir det mer regelbaserat kan det leda till att företagen återanvänder information för upplysningarna utan att den förnyas årligen. Problemet i nuläget är att företag inte är

tillräckligt transparenta när de berättar vilka ansatser de har gjort i sina värderingar. Man kommer nog inte så mycket längre med att, exempelvis, kräva att företag alltid ska upplysa om hur stor rörelsemarginalen är. Hade regelverket gjorts mer regelbaserat måste man kräva att alla har samma upplysningar. När ett företag går med förlust och har stora goodwillbelopp krävs en hel del upplysningar, samt framförallt en bakgrund till hur företaget har resonerat, menar han. Att få företag att resonera om hur de agerat i sin nedskrivningsprövning kan dock vara svårt att formulera i en regel.

4.6.1.2 Svåra upplysningar och känslig information

Upplysningar vid nedskrivningsprövning av goodwill kritiserar ofta i Börsens årliga rapport. Vi har frågat Börsen vad de tror om företagens svårigheter att uppfylla dessa punkter och hur de ställer sig till företagshemligheter.

Buisman har en känsla av att företagen inte vill lämna utförlig information genom prognoser eftersom de i ett senare skede måste redogöra för varför prognosen inte har uppnåtts. Han är osäker på hur man skulle kunna underlätta företagens svårigheter med upplysningarna. En orsak till bristfälliga upplysningar kan bero på företagshemligheter. Dock finns det inte mycket information som konkurrenterna inte redan vet. Resonemanget om företagshemligheter har IASB tagit upp vid ett antal tillfällen och framhållit att denna anledning till att utelämna upplysningar inte accepteras.

4.6.1.3 Upplysningarnas relevans för intressenter

Eftersom upplysningarna i IAS 36:134 framförallt är till för intressenter undrar vi hur Börsen ser på upplysningarna som en informationskälla för intressenter.

Alla krav på upplysningar i IAS 36:134 är relevanta att uppge för intressenter, menar Buisman. Han tror att Börsen och analytiker har ungefär samma ansats. Att det ges alldeles för lite information för att kunna göra en riktig bedömning av företaget. Börsen uppfattar upplysningskraven i sig som användbara, vilket är anledningen till att de trycker på företagen att lämna tillräckliga upplysningar. En nedskrivning skapar dock inte någon större överraskning. Nedskrivningen är redan diskonterad i börskursen och ger därför sällan effekt när företagen väl genomför den. Tyvärr händer det att bolag skriver i sin årsredovisning att det inte finns någon anledning till nedskrivning och sedan ett halvår senare kommer en ny VD och då även en nedskrivning av goodwill.

4.6.2 Börsens syn på revisorers granskning och företags bedömningar

---

Börsen påpekar i sin årliga rapport 2011 att det kan förekomma olika syn på väsentlighet mellan revisor, företag, intressenter och Börsen. Vi har ställt frågan hur Börsen ser på revisorernas och företagens bedömningar av kvantiteten upplysningar som bör lämnas i redovisningen.

Buisman kan ibland önska att revisorerna pressade företagen ytterligare om att upplysa om mer än minimikraven. I de fall Börsen gett kritik till företag gällande bristfällig information borde revisorn tryckt på företaget att lämna mer upplysningar. Samtidigt är det svårt för en revisor att uttala sig om nedskrivningsprövningen, eftersom revisorn i så fall måste ha en bättre insyn i företagets framtid än vad dess VD och styrelse har. Då företaget har goodwill i balansräkningen borde VD och revisor vara lite mer nervösa.

I flera fall kan Börsen göra bedömningar om väsentlighet utan att göra egna tolkningar av regelverket, menar Buisman. Är Börsen tveksam till företagets bedömning så frågar de företagen, vilka dock relativt sällan svarar att de anser att posten eller upplysningen är oväsentlig. I de fall Börsen har fått kritik, för att ha gjort egna tolkningar av regelverket, har Börsen i efterhand varit i kontakt med de som lämnat kritiken. Buisman säger att kritiken delvis berodde på att de som påpekat kritiken tolkade Börsens uttalanden felaktigt. Kritikerna tolkade Börsens anmärkningar i årsrapporten som om den gällde alla bolag. Börsens kritik och påpekanden är väsentliga för de företag som erhåller anmärkningen. Övriga företag ska själva bedöma om de är i samma sits och väsentligheten därmed är aktuell även för dem, menar Buisman.

Börsen och ett antal andra övervakningsenheter anser att de flesta företag resonerar att de är i mål om de berättat hur mycket diskonteringsräntan är och hur tillväxtantaganden ser ut. Det är dock inte en korrekt tolkning, påpekar Buisman. Han tror att företag ser det som allvarligt när de får kritik eller påpekande och att det är väldigt sällan någon inte har lyssnat på detta. Börsen förväntar sig att de företag som fått kritik eller påpekande ska åtgärda anmärkningen i nästa årsredovisning. Detta bör ske med en tydlig förbättring i informationsgivningen. Då företag har frågor angående upplysningarna ska detta diskuteras med revisorn. Den information Börsen tillhandahåller är den årliga rapporten om övervakning.

5. Analys

I avsnittet kommer vi att analysera den empiri som intervjuerna resulterade i. Empirin kommer att ställas mot den teoretiska referensram som vi presenterat tidigare i uppsatsen. Avsnittet delas in i samma underrubriker som empirin.

5.1 IAS 36:134 - Upplysningskrav

I denna del av analysen kommer vi att undersöka hur revisorer, företag, Börsen och intressenter ser på upplysningskraven. I avsnittet kommer vi att analysera vilka minimikrav och avgränsningar som förekommer i redovisningen. Vi kommer också att undersöka vilken information som anses som känslig eller svår att upplysa om. Slutligen analyserar vi respondenternas syn på upplysningarnas relevans för intressenter.

5.1.1 Minimikrav och avgränsningar

Eftersom revisorerna granskar redovisningen och skriver under revisionsberättelsen bör den information som framkommer i redovisningen anses som tillräcklig för intressenter att fatta välgrundade beslut på. Revisorerna påpekar att företag i vissa fall borde upplysa om mer gällande sin nedskrivningsprövning, vilket i så fall innebär ett tecken på att revisorn anser att ytterligare information skulle öka relevansen och väsentligheten i redovisningen. Börsen menar att en för liten andel av upplysningskraven tillämpas av företagen, vilket medför att en intressent har svårt att skapa sig en bedömning av företaget. Detta styrks av företag Beta som säger att eftersom företag är tveksamma till att ge mer upplysningar än vad som krävs försvåras läsarens möjlighet att använda upplysningarna. Detta får anses som en brist i IFRS syfte. Synen att Börsen kräver mer upplysningar av företagen styrks även av revisorerna och de företag vi talat med. Därmed delar revisorerna och Börsen till viss del synen om att relevansen och väsentligheten i rapporterna kan öka om företagens upplysningar ökar. Revisorernas ställning kan möjligen förklaras genom den institutionella teorin, som i detta fall skulle innebära att revisorerna anpassar sig efter vilka krav som Börsen ställer. Detta kan grunda sig i att revisorn inte vill att ett företag de genomfört revision i ska erhålla kritik från Börsen.

Två av företagen är av ståndpunkten att de på grund av känsligheten i upplysningarna inte vill lämna mer upplysningar än minimikraven i regelverket. Det tredje företaget, Beta, är av åsikten att de inte begränsar sig till några minimikrav utan upplyser även om, enligt dem, oväsentlig information för att undgå frågor från Börsen. Även revisor Ericsson säger att företag inkluderar allt för att undgå frågor, denna åsikt delas också av Alfa som anser att Börsen vill att företagen ska upplysa om allt som står i punkterna i IFRS, oavsett väsentlighet.

Beta nämner också att Börsen inte är i samklang med IASB:s nya signaler, vilket kan kopplas till Hoogervorst uttalande om att redovisningen i IFRS lider av överflödiga upplysningar. De olika perspektiven bör innebära att det förekommer en skillnad i vad de olika företagen och Börsen anser vara relevant att upplysa om. I intervjun med Buisman nämnde han ett antal antaganden som borde inkluderas i upplysningarna för IAS 36:134 (f). Detta kan ställas i kontrast till förslagen i NZICA:s och ICAS:s rapport. Författarna menar i rapporten att företagen borde vara de som bedömer, för samtliga upplysningar i IAS 36:134 (d)-(f), vad som är väsentligt att upplysa om. Detta påstående stämmer bättre överens med den önskan som företagen har framfört i våra intervjuer. Inkluderas information som är oväsentlig för intressenter i företagens rapporter försvårar det begripligheten i redovisningen. Tillförlitligheten i den finansiella rapporten riskerar därmed att minska på grund av att rapporten inte ger en korrekt bild av företags ställning.

Företag Alfa framhåller att IAS 1:31, som anger att företag inte behöver upplysa om information som inte är väsentlig, verkar ha glömts bort. Detta styrks till viss del av Malmqvist som menar att upplysningar utöver minimikraven ibland endast leder till överflödigt information. Dock ser Malmqvist ett problem med definitionen av vad som faktiskt är minimikrav i regelverket, vilket även skulle kunna innebära att företagen anser att det finns svårigheter att tyda vilken grad av information som bör lämnas i redovisningen.

Det är viktigt att ha i åtanke att företagens syn på vad som är oväsentlig information kan påverkas av att de inte vill lämna ut informationen med hänsyn till företagshemligheter. Den synen styrks av Gammas kommentar om att det finns en ovilja att lämna utförlig information då konkurrenter inte följer samma regelverk. Gamma menar att det är till fördel för konkurrenter som inte behöver lämna samma information. Detta har också sin grund i den institutionella teorin som bland annat menar att företag inom samma bransch tenderar att präglas av likartad form. Även Beta styrker teorin med tanke på att de använder branschspecifika tillväxttal, när deras egna avviker från vad som är normalt. Detta får anses medföra en negativ inverkan på tillförlitligheten i den finansiella rapporten. På ett liknande sätt kan Börsen påverkas i sin övervakning. Väljer ett större antal företag att inkludera en viss upplysning i sina rapporter, kan Börsen använda detta som norm för vad företag bör upplysa om. I ett sådant fall kan Börsens handlande kopplas till en ökad jämförbarhet, samtidigt som relevansen för det enskilda företaget minskar. Arbetar Börsen utifrån ett sådant perspektiv kan det medföra att företag som vill minska sina upplysningar, med hänsyn till väsentlighet, möts

av motstånd från Börsen. Detta styrks av Beta som påpekar att de kan vara säkra på att bli ifrågasatta av Börsen om de valt att utelämna en upplysning med motiveringen att den är oväsentlig.

Samtliga företag är av åsikten att avskrivningar vore att föredra framför dagens nedskrivningsprövningar. Detta motiveras bland annat med att jämförbarhet och transparens ökar. Samtidigt skulle frågetecken om vad posten står för och diskussionen om upplysningar försvinna. Även revisorerna Wide och Ericsson samt analytiker Malmqvist styrker att avskrivningar vore att föredra. Malmqvist nämner ett antal olika sätt för företag att undgå en nedskrivning samt att nedskrivningen ibland sker i samband med ett VD-byte. Detta skulle kunna vara förenligt med positiv redovisningsteori, eftersom nedskrivningen i detta fall kan vara ett sätt för företaget att påverka redovisningen till sin fördel. Påståendet styrks av Beta som ansåg att regelverkets utformning medförde att företag kunde laborera med variabler och på så sätt, i det närmaste, få vilket värde som helst. Detta är också i paritet med vad Skinner uttrycker, att upplysningar i redovisningen inte nödvändigtvis förhindrar företag från att manipulera värderingen av immateriella tillgångar.

5.1.2 Svåra upplysningar och känslig information

Revisorerna poängterar att en revisor inte ska ta hänsyn till känslig information, men framhåller att företagen hänvisar till känsligheten då de väljer att utelämna information i upplysningarna. Revisor Ericsson beskriver att subjektiviteten i upplysningarna kan leda till en skillnad om hur marknaden och företaget ser på företagets finansiella ställning. Detta skulle kunna påverka redovisningens tillförlitlighet. Börsen poängterar också att IASB inte tillåter att användare utelämnar information med hänsyn till företagshemligheter, dock säger de samtidigt att företagshemligheter troligtvis är en orsak till utelämnade upplysningar.

Perspektivet som företagen har grundar sig delvis i att företag inte vill riskera att lämna ut känslig information i upplysningar när de anser att sådan information inte krävs av IFRS. Eftersom företaget inte anser att informationen krävs av IFRS är det också svårt för revisorn att pressa företagen att lämna informationen, även om revisorn anser att den är nödvändig att upplysa om. Pressar revisorn fram informationen innebär det att de ifrågasätter om den information företaget har lämnat är tillräcklig. Detta kan innebära ett ifrågasättande av ledningens bedömning. Malmqvist nämner att eftersom många är av synen att analytiker inte bryr sig om en nedskrivning anser revisorerna att konsekvensen blir värre då de stöter sig med

företagsledningen. Därmed löper de en risk att försämra sin relation med företaget. Här kan revisorerna påverkas av företagets syn på vilken grad av information som bör lämnas, vilket är förenligt med den institutionella teorin. Relationen mellan revisor och företag kan även försämra tillförlitligheten i rapporten, om revisorn hellre behåller en bra relation med företaget än att påverka att mer väsentlig information lyfts fram.

Ett ytterligare perspektiv som företag Alfa framhåller är att de anser det vara utopiskt att ange varje viktigt antagande i IAS 36:134 (d). Detta skulle ta alltför lång tid och relationen mellan nytta kontra kostnad skulle inte vara i paritet. Detta styrks också av företag Beta som anser att all information går att ta fram, men att det är en avvägning mellan kostnad för företaget och nytta för läsaren. Nyttan kontra kostnad påverkar troligtvis även mindre företag till en större del, då de inte har samma organisatoriska resurser, vilket styrks av företag Gamma och revisor Ericsson. Ericsson nämner att stora företag har bättre resurser för att företagsanpassa informationen, detta är troligtvis något som kan påverka jämförbarheten mellan företagens rapporter negativt.

Börsens infallsvinkel är dock något annorlunda. De menar att en orsak till att företag utelämnar framåtriktad information är att det kan uppstå en svårighet för företaget att försvara sin värdering av goodwill. Även Malmqvist styrker detta påstående. Alfa nämner att redovisningsenheten inte får lämna ut några djupare prognoser som gör det möjligt att beskriva känsliga nyttjandevärden. Därmed påverkas redovisningen även av interna påtryckningar. Detta kan framförallt kopplas till den positiva redovisningsteorin, eftersom företaget då väljer att redovisa den information som gynnar dem mest. Detta kan skapa en sämre tillförlitlighet i redovisningen, vilket kan innebära att informationen som lämnas i redovisningen blir vilseledande.

5.1.3 Upplýsningarnas relevans för intressenter

Malmqvist anser att nedskrivningsprövningen är en teoretisk övning som inte bidrar med något och nämner att det är information han anser analytiker inte har användning för. Det menar han även är en indikation på att upplýsningsskraven kan vara felkonstruerade och tillägger att standarden fokuserar för mycket på balansvärdet. Malmqvists syn som analytiker visar på en bristande relevans i regelverket och går mot IFRS syfte om att tillgodose intressenter med användbar information. Har upplýsningarna en låg användningsgrad bland intressenter borde det även innebära en negativ påverkan på nytta kontra kostnad.

Revisorerna anser att det finns en bristfällighet i hur intressenter kan tolka de upplysningar som företagen lämnar. Bristfälligheten uppstår med tanke på att intressenter inte kan avgöra exakt hur företagen kommit fram till de belopp som ligger till grund för upplysningarna. Detta kan påverka informationens tillförlitlighet, eftersom intressenter har svårt att kontrollera om informationen är korrekt. Revisorerna är också relativt eniga om att upplysningskraven vid nedskrivningsprövning inte är något som analytiker tittar på i större utsträckning. Revisor Gauffin menar exempelvis att analytikernas låga efterfrågan är en anledning till att företagens upplysningar ibland är dåliga. Därmed skulle högre krav från marknaden på upplysningarna medföra att företagens upplysningar blev bättre, vilket också är en av huvudprinciperna i den institutionella teorin. Detta förhållande kan även tänkas påverka revisorernas syn på upplysningskraven och till vilken grad de väljer att utöva påtryckningar mot företaget. Ökade krav från marknaden på väsentlig information i upplysningarna bör därmed innebära ökade krav på revisorerna, vilket i sin tur medför ökade krav på företagen. Samtidigt framhävs i intervjun med Malmqvist att analytiker för egna diskussioner med företag för att få en mer noggrant uttalad målsättning. Detta leder i sin tur troligtvis inte till en ökad efterfrågan på mer utförliga upplysningar i företagens finansiella rapporter, då analytiker erhåller informationen genom andra kanaler.

Företag Alfa och företag Beta menar att problemet med upplysningskraven vid nedskrivningsprövning beror både på analytikers låga efterfrågan av informationen samt att analytiker i många fall inte förstår upplysningarna. Den låga efterfrågan tillsammans med att analytiker inte förstår upplysningarna medför att incitamentet för företagen att lämna mer upplysningar är litet. Även företag Gamma påpekar att intressenter inte förstår eller har tid att läsa upplysningarna, vilket företaget delvis menar kan kopplas till överflödiga upplysningar. I de fall överflödiga information existerar i redovisningen skulle det kunna försämra relevansen i informationen och därmed strida mot IFRS Föreställningsram. Malmqvist menar dock att problemet med överflödiga information relateras till att ledningen inte presenterar information på ett, för någon med rimliga ekonomiska kunskaper, lättförståeligt sätt.

Företagen anser däremot att regelverket inte är praktiskt hanterbart för användare och alltför teoretiskt, vilket missgynnar läsaren av årsredovisningen, då redovisningen är en direkt koppling av regelverkets utformning. Detta är också vad som framgår av Epsteins rapport om komplexitet i dagens redovisningssystem. Ett regelverk som inte vore praktiskt hanterbart är

inte heller förenligt med definitionen av begriplighet och tillförlitlighet i IASB:s kvalitativa egenskaper. Enligt Malmqvist förstår inte de allra flesta företagen exakt vad de räknar ut i nedskrivningsprövningen, vilket även detta är en allvarlig brist i de finansiella rapporternas tillförlitlighet. Denna skillnad mellan teori och praktik, anser Beta, påverkas genom att de revisorer som ingår i redovisningsorgan är alltför teoretiska och därmed bidrar till ett alltför teoretiskt regelverk. Revisor Ericsson påpekar att IASB tenderar att lägga till mer upplysningar i sina nya standarder, vilket dock inte verkar efterfrågas i någon större utsträckning av intressenter. Detta tyder också på en alltför teoretisk infallsvinkel från IASB:s sida.

Börsen anser att alla upplysningskrav är relevanta för intressenter och ser dem som användbara. Eftersom Börsen anser att kraven är relevanta för intressenter så ställer de sannolikt också höga krav på företagen att lämna mer upplysningar. Detta är alltså en essentiell skillnad då företagen inte anser att kraven i någon större utsträckning är relevanta för intressenter. Börsen anser vidare att upplysningarna fångar de viktiga parametrarna och att då brister uppstår så är det tolkningarnas fel. Börsens synsätt motsätter därmed Malmqvists åsikt om att det finns indikationer på att regelverket kring upplysningarna kan vara felkonstruerat. Detta kan bero på att Börsen har en mer teoretisk infallsvinkel och inte bedömer regelverket i praktiken i lika stor utsträckning som företag och analytiker.

Börsen menar också att nyttan av kraven är i paritet med kostnaden, vilket också delvis skiljer sig från företagets syn. Denna skillnad kan antingen grunda sig i att Börsen inte är fullständigt medveten om vilken information företagen har direkt tillgång till och därmed inte heller kostnaden för att ta fram ytterligare information. Detta styrks av Skinner som menar att det kan vara svårt för regelskapare att uppskatta kostnaden för företaget. Eftersom Börsen utför sin övervakning strikt utifrån regelverket kan denna svårighet möjligen kopplas även till dem. Det kan också grunda sig i det faktum att Börsen anser att upplysningarna är mer relevanta för intressenter än vad företagen anser, vilket medför att de pressar företagen till att lämna mer upplysningar. Denna press borde enligt den institutionella teorin medföra att företagen upplyser om mer. Problemet kan dock bli att företag anser sig upplysa om information de inte ser som väsentlig för intressenter, enbart på grund av att Börsen vill att de upplyser om den.

5.2 Respondenternas bedömningar

I detta avsnitt analyserar vi hur Börsen, revisorerna och företagen bedömer varandras roll i kontrollen och hanteringen av upplysningarna kring nedskrivningsprövning av goodwill.

Gauffin menar att skillnaden mellan Börsen och företagen ligger i hur mycket information företagen vill lämna ut. Ericsson styrker också detta då han menar att Börsen vill ha mer upplysningar än vad företagen ger, men framhåller även att Börsen i sin övervakning endast bockar av vilka upplysningarna som ett företag redovisat. Ericsson medger, som tidigare nämnt, att Börsens metodik kan leda till att företag inkluderar även oväsentliga upplysningar för att undgå kritik. Detta kan kopplas till positiv redovisningsteori då företag, genom att inkludera även oväsentlig information, försöker minska de kostnader som kan uppstå då Börsen begär ytterligare kommentarer. Denna koppling styrks även av Beta. Detta är också en indikation på hur företag väljer att anpassa sin redovisning efter institutionella förväntningar och krav. Inkluderar företag medvetet information de anser vara oväsentlig, för att slippa försvara sin syn för Börsen, minskar rapportens övergripande begriplighet och relevans. Då en del av de företag och revisorer vi talat med lyfter fram detta som en sanning styrker det den oro, om ökad komplexitet och minskad relevans i rapporterna, som FRC talade om i sin rapport.

Börsen framhåller i sin årliga rapport att det kan förekomma olika syn mellan företag, revisorer och Börsen gällande vad som är väsentligt att upplysa om. Denna diskrepans är en grund till att det inte råder konsensus om vilka upplysningar som ska lämnas. Exempelvis menar företag Beta att när de presenterar information utöver vad som specifikt krävs i regelverket, men som enligt dem är väsentlig, kan de ibland mötas av oförstående från Börsen. I ett sådant fall tillämpar företaget en rättvisande bild, men Börsen anser att informationen är oväsentlig. Denna komplikation kan kopplas till Skinners synsätt om att specifika upplysningar kan skapa problem och att man bör lita på företags incitament att lämna korrekta upplysningar.

Även Alfa anser att Börsen bokstavstolkar upplysningskraven utan att värdera dess innehåll. Detta innebär att Börsen och företaget har tolkat väsentlighetsaspekten olika, vilket i sin tur väcker en del frågor. Påpekar Börsen att informationen är oväsentlig och därmed ska utelämnas innebär detta i princip att de menar att företagets bedömning av information är fel och Börsens är rätt. Detta påstående styrks även av att IAS 36 ligger till grund för en stor

andel av de påpekanden som Börsen gör i sin årliga rapport. Det kan ses som märkligt med tanke på att företaget bör vara den part som bäst bedömer vilken företagsspecifik information som är väsentlig för dess intressenter. Detta bekräftas också i rapporten av NZICA och ICAS, som nämner att företag till större del själva bör kunna göra bedömningar om vilka upplysningar som är väsentliga. Utelämnas information som företaget ser som väsentlig, på grund av att Börsen ser den som oväsentlig, medför det att företagens intressenter inte har tillgång till all väsentlig information. Det skulle även kunna medföra att relevansen och tillförlitligheten i upplysningarna minskar.

Samtliga företag var av åsikten att Börsens övervakning tenderade att mynna ut i en "checklisteövning", vilket även styrks av revisor Ericsson. Revisor Ericsson säger att Börsen inte gör någon bedömning av väsentlighet utan förhåller sig till vad som står i IFRS, eftersom alla parter inte är överens om vilka upplysningar som är bra eller dåliga. Utifrån våra intervjuer har vi även förstått att Börsen erhållit kritik för att de skulle ha gjort egna tolkningar av standarden. Detta skulle därmed kunna vara en motivering till varför övervakningen är förhållandevis standardiserad. Kritiken kan även tänkas skapa en större ovilja hos Börsen att göra mer bolagsspecifika bedömningar om väsentlighet.

Börsen anser att revisorerna borde pressa företagen till att upplysa om mer än minimikraven, särskilt i de fall där Börsen utdelat kritik. Samtidigt nämner de att det finns en svårighet för en revisor att bedöma informationen från nedskrivningsprövningen då revisorn i sådant fall måste ha en bättre insyn i företaget än ledningen. Dock, om Börsen utdelat kritik eller påpekande, måste det innebära att de anser att företagens och revisorns bedömning inte är korrekt. Detta mynnar ut i tre olika scenarion. Antingen har företaget medvetet eller omedvetet lämnat felaktig information, eller så anser sig Börsen kunna göra en bättre bedömning av företaget än ledning och revisor. I dessa två scenarion borde revisorn utifrån regelverket gjort en likartad bedömning som Börsen. Det tredje scenariot vore att företag, revisor och Börsen har skilda åsikter om vad som är väsentligt. Får ett företag kritik eller påpekande utifrån det sista scenariot menar Alfa, Beta samt revisor Ericsson att företaget i framtiden kommer att rätta sig efter Börsen, för att undvika fortsatta diskussioner. Detta även om företaget anser informationen vara oväsentlig. Börsen framhåller även i intervjun att de förväntar sig att företag åtgärdar kritik eller påpekanden till nästa årsredovisning. Därmed återkommer vi till att företag anpassar sig dels utifrån ett kostnadsperspektiv, enligt positiv redovisningsteori, och dels utifrån krav och förväntningar, enligt institutionell teori.

Anledningen till införandet av sanktionsnivån “påpekande” grundade Börsen delvis i att begreppet kan verka till att förbättra en generell informationskvalitet. Detta skulle kunna ses som att Börsen ger normgivande kommentarer om redovisningen, om Börsens beslut grundar sig i en subjektiv tolkning. Särskilt då de förväntar sig att företag åtgärdar området för påpekande till nästa års rapport. Att en subjektiv tolkning föreligger styrks av Börsens kommentar om att det är svårt att säkerställa vad som är en klar överträdelse, vilket även tyder på en otydlighet i IFRS. Företag Beta kommenterar också att Börsens externa expertis i vissa fall gör personliga tolkningar av regelverket, vilket skulle kunna öka risken för att Börsen agerar normgivande. Vidare kan det kopplas till den kritik IASB uppfattat, rörande att företagen känner sig tvungna att möta vad övervakningsenheter anser vara krav i regelverket.

6. Slutsats

I slutsatsen besvarar vi uppsatsens syften. De slutsatser som presenteras grundar sig i uppsatsens empiriska material. Resultaten i slutsatsen ger en indikation på hur något förhåller sig utifrån detta material. Dock är det rimligt att som läsare vara medveten om att ett annat empiriskt material skulle kunna resultera i andra slutsatser. Vi presenterar även en figur där relationen mellan Börsen, företag, revisorer och analytiker visas. Avslutningsvis ger vi förslag till vidare forskning inom ämnet.

6.1 Slutsatser

Ett flertal organisationer, IASB, FRC och ESMA, har noterat att det förekommer kritik mot överflödiga upplysningar. Detta är intressant med tanke på att företag frekvent får kritik och påpekanden från Börsen angående bristfälliga upplysningar gällande IAS 36:134. Anledningen till Börsens stora mängd kritik och påpekanden borde ha sin grund i att upplysningarna inte klarar att uppfylla IFRS syfte om att vara användbara för läsaren. Detta styrks genom att vi har fått uppfattningen att intressenter inte ser upplysningarna som speciellt användbara. Det styrks också av att företagen inte vill lämna tillräckligt utförlig information om viktiga antaganden. Sammantaget innebär detta att upplysningarna kan inneha bristande relevans för intressenter. Därmed finns det en risk för att upplysningarna bidrar till överflödiga information i de finansiella rapporterna, samtidigt som företag får kritik av Börsen för begränsade upplysningar.

Det faktum att IASB uttalar sig om att upplysningarna är överflödiga samtidigt som de är mål för den största delen av kritik och påpekanden i Börsens rapporter är inte en hållbar situation. NZICA:s och ICAS:s förslag, gällande IAS 36:134 (d)-(f), kan påverka företagens syn på redovisningen. Eftersom Börsen inte har en lika stor möjlighet att rätta sin övervakning efter förslag och påtryckningar kan det riskera att skapa en inkonsekvens i redovisningen. Denna inkonsekvens består i att företag tenderar att dra ner på upplysningar medan Börsen tenderar att utföra övervakning i enlighet med tidigare normer. Rimligtvis borde därför IASB, officiellt och på ett tydligt sätt, yttra sig om hur upplysningarna kan minskas och hur tillsynen ska ske för att skapa konvergens mellan teori och praktik.

Utformningen av dagens regelverk bedöms vara väldigt teoretisk, vilket i sin tur kan bidra till att skapa överflödiga upplysningar. Detta på grund av att ett alltför teoretiskt regelverk riskerar att skapa inkonsekvenser i redovisningen och kan medföra svårigheter att praktisera

regelverket. Det kan skapa brister i de tolkningar företag är tvungna att göra då de i värsta fall, vilket Malmqvist menar, inte förstår vad de räknar ut. Utifrån detta kan regelverkets tillförlitlighet och begriplighet påverkas negativt. Regelverkets utformning borde vara så enkel att även vanliga aktieägare ska kunna förstå det. En korrekt konstruktion av ett principbaserat regelverk bör innebära att samma krav ställs på företaget från övervakningsenheter, revisorer och intressenter, vilket skulle ge en rimlig korrelation mellan nytta och kostnad för företaget. Detta medför även en ökad tillförlitlighet och relevans i rapporterna där väsentlig information inte döljs av oväsentlig.

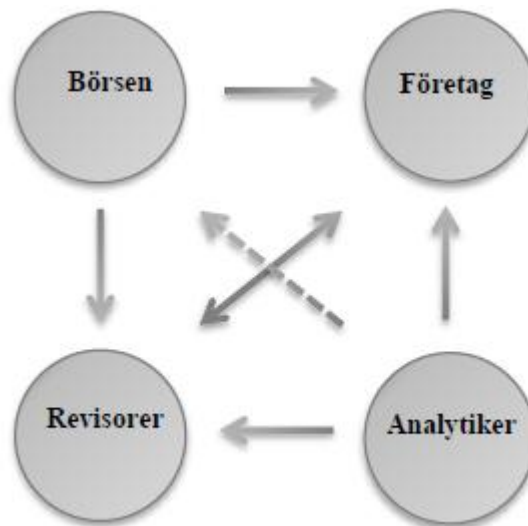
Regelverkets utformning borde innebära att samtliga parter gynnas av att företag lämnar mer utförlig information och uppfyller upplysningskraven på ett, för samtliga, tillfredställande sätt. Det faktum att en stor del av respondenterna uttryckte en vilja att övergå till avskrivning av goodwill styrker det faktum att nedskrivningsprövning av goodwill har en dålig anknytning till vad som är praktiskt hanterbart. Avskrivningar skulle även minska risken att företag laborerar med variabler för att undvika en nedskrivning, vilket kan påverka jämförbarheten mellan olika företag negativt. En övergång till avskrivningar skulle också bidra till att minska den överflödiga informationen som nedskrivningsprövningen kan ge upphov till.

Börsen grundar sanktionsnivån "påpekande" på att de vill verka för att förbättra en generell informationskvalitet. Denna tanke är god, men det kan samtidigt skapa en risk då det inom området för upplysningar förekommer en debatt om vad som egentligen är väsentligt att inkludera i den finansiella rapporten. En situation kan uppstå där ett företag, som till skillnad från Börsen anser att en viss upplysning är oväsentlig, väljer att upplysa om den ändå för att undgå frågor från Börsen. Detta styrks av att vissa företag anser att det upptar en stor mängd tid att svara på Börsens frågor. Det bekräftas också av att företagen menar att Börsen sällan håller med om att upplysningen var oväsentlig och att Börsen framhåller att de vill se en förändring till nästa års redovisning. Därmed får Börsen en näst intill normgivande roll. Det innebär också att företag inkluderar, vad de anser vara, oväsentlig information i sin redovisning. Samtidigt tydliggör Börsen även att utdelad kritik och påpekande endast är relevant för de företag som erhållit anmärkningen. Därmed bör det tydliggöras att Börsens roll inte är att verka som en normgivande organisation. Därför är det tveksamt om de bör medverka till att förbättra informationskvaliteten, istället för att endast verka som övervakare.

En utgångspunkt i IFRS är att tillgodose intressenter med så mycket information att de kan genomföra välgrundade beslut. Malmqvist menar att han får bättre underlag genom en direkt dialog med företaget, istället för att analysera upplysningar. Att föra en dialog direkt med analytiker är troligtvis även något som företagen ser som gynnsamt om alternativet vore att lämna känslig information i den officiella redovisningen. Företag kan därmed utelämna känslig information ur redovisningen utan att få kritik från analytiker. Detta innebär dock att företaget inte uppvisar en rättvis bild av verksamheten för alla intressenter.

Problemen med upplysningarna grundar sig delvis i företags, revisorers och Börsens olika incitament. Företagens perspektiv baseras framförallt på två aspekter. De menar att intressenter sällan tittar på upplysningarna och har en begränsad förståelse för dem, vilket innebär att företagens incitament att lämna utförliga upplysningar är litet. Den andra aspekten grundar sig i företagens ovilja att lämna ut känslig information. Det är dock osäkert hur analytikers syn på upplysningarnas relevans hade påverkats om företagen även upplyst om sådant som nu utelämnas. Med tanke på att Malmqvist framhåller att upplysningskraven kan vara felkonstruerade och att analytiker istället för kommunikation direkt med företaget, kan det tyda på att relevansen inte hade ökat markant. Detta introducerar även IASB:s och IFRS roll i problematiken, då det verkar finnas tendenser till att regelverket inte är konstruerat till att ge den information som intressenter efterfrågar.

Revisorn har inte heller något större incitament att pressa företagen att lämna utförligare upplysningar med tanke på att, även de, menar att analytiker inte tittar på upplysningarna i någon större utsträckning. Hade marknaden krävt bättre upplysningar så hade även kraven på revisorn ökat, vilket i sin tur ökar kraven på företagen. I nuläget finns istället revisorns incitament i att behålla en god relation med företaget. I annat fall kan de löpa risk att förlora sitt uppdrag. Börsens roll utgår från kritiken som framförts om att de tenderar att utföra sin tillsyn enligt en form utav "checklistekontroll". Denna typ av övervakning kan tänkas bidra till att information som redan anses överflödigt ökar i redovisningen. En rimlig lösning är att IASB undersöker om upplysningskraven i regelverket är utformade för att ge användare den information som efterfrågas. Utifrån det behövs tydliga instruktioner om vilket svängrum företagen har vad gäller bedömningen av vilka upplysningar företaget anser som väsentliga, för att undvika en övervakning som utgår från "checklistor".

Figur 6:1

Illustrationen syftar till att visa den påverkan Börsen, företag, revisorer och intressenter har gentemot varandra.

Analytikens indirekta påverkan på Börsen, vilken illustreras i figur 6.1, bör leda till att övervakningen anpassas. Detta bör resultera i att Börsens påverkan på företagen leder till att upplysningarna ger analytiker den information de efterfrågar. Det bör, till minst lika stor del som för företaget, vara övervakarens roll att arbeta för att företagets intressenter får den information de efterfrågar. Brister, eller fattas, länken för analytikens påverkan på Börsen, eller slutligen påverkan på IASB, kan det leda till att företag inte tillåts att anpassa upplysningarna utifrån vad som är relevant för deras intressenter. Därmed brister även länken för analytikens påverkan på företagen. Är regelverket inte utformat exakt efter vad analytiker efterfrågar kommer inte all relevant information komma intressenter tillhanda genom redovisningen. Detta kan även leda till att företagen redovisar överflödiga upplysningar. Brister analytikens påverkan på redovisningen bidrar det troligtvis även till situationen där analytiker går direkt till företagen för att erhålla den information de efterfrågar. I dagens läge kan Börsen dock antas arbeta utifrån synsättet att de utför påtryckningar på företagen, för att ge ytterligare relevant information till intressenter. Enligt vad en del av respondenterna framfört är det däremot inte den information analytiker efterfrågar.

6.2 Förslag till vidare forskning

Med tanke på att diskussionen om överflödiga upplysningar är väldigt aktuell vore det intressant att undersöka vilka framtida förändringar som IASB kommer att göra. Det vore också intressant att koppla detta till vad de olika parterna som är inblandade i redovisningen anser om förändringen. En utgångspunkt kan vara det förslag NZICA och ICAS lade fram.

Vidare vore det intressant att göra en kvantitativ studie angående vad börsbolag anser om nedskrivningsprövning av goodwill i förhållande till avskrivning av goodwill. Utifrån det missnöje våra respondenter visat verkar det finnas grund för problematik. En infallsvinkel kan vara att arbeta utifrån den subjektivitet som en nedskrivningsprövning kan ge upphov till.

7. Referenser

Litteratur

Andren, Niclas, Eriksson, Tore & Hansson, Sigurd (2010) *Finansiering*. LundaText AB, Uppl 1:3.

Bryman, Alan & Bell, Emma (2011) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Liber AB, Uppl 1.2.

Deegan, Craig (2010) *Financial Accounting Theory*. McGraw Hill, Uppl 3.

Carlsson, Jörgen & Sandell, Niklas (2010) *Koncernredovisning*. LundaText AB, Uppl 1:1.

FAR 2006 = *Revision: en praktisk beskrivning*. FAR SRS Förlag, Uppl 2.

Nilsson, Henrik, Isaksson, Anders & Martikainen, Teppo (2002) *Företagsvärdering - med fundamental analys*, Författarna och Studentlitteratur, Uppl 1:10

Marton, Jan, et al (2010) *IFRS - i teori och praktik*. Bonnier utbildning, Uppl 2.

Thomasson, Jan (2011) *Extern redovisning och finansiell analys*. LundaText AB, Uppl 13.

Watts, Ross & Zimmerman, Jerold (1986) *Positive Accounting Theory*. Prentice-Hall, Uppl 2.

Artiklar

Andersson, Casper & Garhamn, Peter (2012) "Bristande upplysningar om nedskrivningsprövning av goodwill ett stort problem?". *Examensarbete på Civilekonomprogrammet, Lunds Universitet*.

Beretta, Sergio & Bozzolan, Saverio (2004) "A framework for the analysis of firm risk communication". *The International Journal of Accounting*, vol. 39, nr. 3, s. 265-288.

Collin, Sven-Olof, Tagesson, Torbjörn, Andersson, Anette, Cato, Joosefin & Hansson, Karin (2009) "Explaining the choice of accounting standards in municipal corporations: Positive accounting theory and institutional theory as competitive or concurrent theories". *Critical Perspectives on Accounting*, vol. 20, nr. 2, s. 141-174.

DiMaggio, Paul & Powell, Walter (1983) "The iron cage revisited: institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields". *American Sociological Review*, vol. 48, nr. 2, s. 147-160.

Epstein, Barry Jay (2007) "Information Overload Can Threaten Sound Decision-Making".

CPA Journal, vol. 77, nr. 3, s. 6-10.

IASB 2012 = "IASB hosts public forum to discuss disclosure overload". *IFRS.org*, 12 nov. 2012.

KPMG 2012 = "IFRS Illustrative financial statements 2012". *KPMG*, 1 okt. 2012.

Lennartsson, Rakel (2011) "Börsen kräver ökad transparens kring goodwill". *Balans*, nr. 2, 2011.

Philips, Thomas Jr, Drake, Andrea & Luehlfing, Michael (2010) "Transparency in financial reporting: a look at rules-based versus principles-based standards". *Academy of Accounting & Financial Studies Journal*, vol. 14, nr. 4, s. 11-28.

PwC 2012a = "Färre men relevantare upplysningar i årsredovisningen". *PwC, Accounting update*, nr. 26. juni, 2012.

PwC 2012b = "Goodwill and non-current assets remain firmly on regulatory radar". *PwC, IFRS News - Making headway on a comprehensive financial instruments standard*, December 2012/Januari 2013, 2012.

PwC 2012c = "Koncernredovisning 2012 - Exempel enligt IFRS". *PwC*, 2012.

Skinner, Douglas (2008) "Accounting for intangibles - a critical review of policy recommendations". *Accounting and business research*, vol. 38, nr. 3, s. 191-204.

Rapporter

ESMA 2011 = "Consultation Paper: Considerations of materiality in financial reporting". *European Securities and Markets Authority*, 2011.

FRC 2011 = "Cutting Clutter - Combating clutter in annual reports". *Financial Reporting Council*, 2011.

FRC 2009 = "Louder than words (in short) - Principles and actions for making corporate reports less complex and more relevant". *Financial Reporting Council*, 2009.

Finansinspektionen 2011 = "Vägledning för börsbolag 2011". *Finansinspektionen*, 2011.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2008a = "Årlig rapport avseende NASDAQ OMX Stockholm AB - Övervakning av regelbunden finansiell information 2008". *Surveillance Stockholm*, 2008.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2009a = “Årlig rapport avseende NASDAQ OMX Stockholm AB - Övervakning av regelbunden finansiell information 2009”. *Surveillance Stockholm*, 2009.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2009b = “Sammanfattning av iakttagelser i NASDAQ OMX Stockholms genomgång av årsredovisningar 2008”. *Surveillance Stockholm*, 2009.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2010a = “Årlig rapport avseende NASDAQ OMX Stockholm AB - Övervakning av regelbunden finansiell information 2010”. *Surveillance Stockholm*, 2010.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2011a = “Årlig rapport avseende NASDAQ OMX Stockholm AB - Övervakning av regelbunden finansiell information 2011”. *Surveillance Stockholm*, 2011.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2011b = “Vanligt förekommande brister i årsredovisningar 2011”. *Surveillance Stockholm*, 2011.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2012a = “Årlig rapport avseende NASDAQ OMX Stockholm AB - Övervakning av regelbunden finansiell information 2012”. *Surveillance Stockholm*, 2012.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2012b = “Trender i bolagens finansiella rapportering”. *Surveillance Stockholm*, 2012.

Nasdaq OMX Stockholm AB 2012c = “Regelverk för emittenter”. *NASDAQ OMX Stockholm AB*, 2012.

NZICA & ICAS 2011 = “Losing the excess baggage - reducing disclosures in financial statements to what’s important”. *The Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS) & New Zealand Institute of Chartered Accountants (NZICA)*, 2011.

Årsredovisningar

Alfa AB, årsredovisning 2011

Beta AB, årsredovisning 2011

Gamma AB, årsredovisning 2011

Redovisningsstandarder

FAR (2012) *IFRS-volymer*, FAR Akademi AB.

Muntliga källor

Buisman, Jan, Senior Advisor Issuer Surveillance, NASDAQ OMX Stockholm. Telefonintervju den 10 december 2012.

Ericsson, Johan, auktoriserad revisor, redovisningsspecialist och Partner, PwC samt teknisk sekreterare i Rådet för finansiell rapportering. Telefonintervju den 7 december 2012.

Gauffin, Björn, auktoriserad revisor och Director, Grant Thornton samt extern expert till Börsen. Telefonintervju den 21 november 2012.

Koncernredovisningschef, Alfa och medlem i Näringslivets redovisningsgrupp (NRG). Intervju den 5 december 2012.

Koncernredovisningschef, Beta. Intervju den 11 december 2012.

Malmqvist, Peter, finansanalytiker, EQR, extern expert till Börsen sedan 1997, ledamot i Rådet för finansiell rapportering, medlem i EFRAG User Panel och IASB Capital Markets Advisory Committee, lärare på Handelshögskolan samt krönikör i Balans. Telefonintervju den 10 december 2012.

Redovisningsexpert (Manager IFRS Expert Function), Gamma och ledamot i Rådet för finansiell rapportering. Intervju den 17 december 2012.

Trender i bolagens finansiella rapportering, Nasdaq OMX Stockholm AB. Seminarium den 29 november 2012.

Wide, Helen, auktoriserad revisor och Senior Manager, KPMG. Personlig intervju den 22 november 2012.

8. Appendix

Börsen - Övervakningsenheten vid Nasdaq OMX Stockholm AB. I texten hänvisas till den specifika enhet vid Nasdaq OMX Stockholm AB som är ansvarig för övervakningen av noterade bolag.

Stockholmsbörsen - Nasdaq OMX Stockholm AB. Hänvisning görs till Nasdaq OMX Stockholm AB som marknadsplats för handel med värdepapper.

Kassagenererande enhet - Den minsta grupp av identifierbara tillgångar som genererar oberoende betalningsströmmar.

WACC -Weighted Average Cost of Capital - Företagets genomsnittliga kapitalkostnad. Används främst för att bestämma avkastningskravet för investeringar.

Påverkas av:

- Kapitalkostnaden efter skatt för olika finansieringsformer
- I vilken utsträckning företag använder sig av olika finansieringsformer

Räntabilitet på totalt kapital - Mått på ett företags lönsamhet som visar avkastningen på de totala tillgångarna. Definieras som: $Räntabilitet\ på\ totalt\ kapital\ (före\ skatt) = (Beräknat\ resultat\ före\ skatt + Finansiella\ kostnader)/Genomsnittlig\ balansomslutning$

P/E-talet - Talet är ett sätt att beräkna ägarvärdet. P= price (Börskurs eller ägarvärde) och E= earnings (Nettovinst per aktie eller totalt). Talet anger hur mycket ägaren eller ägarna är beredda att betala för varje vinstkrona.

Rörelsemarginal - Marginalmått som är användbart för att analysera ett företags utveckling över tid eller för jämförelse mellan likartade verksamheter.

Definieras som: $Rörelsemarginal = Rörelseresultat\ efter\ avskrivningar/Omsättning$

Bruttomarginal - Definieras som: $Bruttomarginal = Bruttoresultat/Omsättning$ eller $Rörelseresultat\ före\ avskrivningar/Omsättning$

Gordons formel - Enkel kassaflödesmodell där KF är kassaflöden med längden T, vilka förväntas växa med g och har r som diskonteringsränta.

Definieras som: $Nuvärdet = \frac{KF_T}{r_E - g_T}$

9. Bilaga - Intervjumall

Frågorna berör företagens redovisning av upplysningar gällande nedskrivningsprövning av goodwill.

Goodwill

Goodwill har varit ett ämne för diskussion under en längre tid, vilket innebär att det kan råda delade meningar om hur posten tolkas i balansräkningen.

- Hur ser ni på goodwill som tillgång?
- Hur genomför/granskar ni en nedskrivningsprövning? Utgår ni från några konkreta exempel på det, antingen andra bolag eller revisorers exempel?
- Anser ni att nedskrivningsprövningar bättre visar nutida och framtida värde av goodwill än vad avskrivningar gjorde?
- Hur ser ni på osäkerheten i antaganden om framtiden?

Väsentlighet

Eftersom IFRS är ett principbaserat regelverk förekommer det en subjektivitet i bedömningen av vilken information som anses vara väsentlig i de finansiella rapporterna.

- Hur bedömer ni att en goodwillpost är väsentlig och gör ni någon skillnad gällande vilken grad av information som behövs sett till goodwillposten i förhållande till eget kapital?
- Anser ni att upplysningskraven i IAS 36:134 bör reglera mer specifikt i vilka fall (sett till väsentlighet) som viss information ska lämnas i de finansiella rapporterna?

Upplysningskrav

Övervakningsenheten vid Nasdaq OMX har påpekat att företag tolkar upplysningskraven i IAS 36 som minimikrav som det räcker att uppfylla, även om utförligare information hade varit mer väsentligt.

- Sätter ni några avgränsningar i informationen då ni/företaget anser att minimikraven för upplysningar är uppfyllt? Kan detta hänföras till vilken tid ni anser är lämplig att avsätta för att uppfylla/granska vissa av upplysningskraven?

- Är upplysningskraven konstruerade efter hur redovisningen utformas? Anser ni att kraven fångar de väsentliga parametrarna?
- Finns det vissa krav som det är generellt svårt att upplysa om? Är det någon speciell punkt ni anser att det är känsligt att upplysa om? Har revisor/företag/Börsen haft en annan åsikt och ansett att man borde upplysa på ett annat sätt?
- Är alla krav på upplysningar i IAS 36:134 är relevanta att uppge för intressenter?
- Är upplysningarna relevanta då ni avser att förvärva/analysera/revidera ett företag som innehar en goodwillpost?
- Kan överflödiga upplysningar försämra de finansiella rapporterna i sin helhet, om mer väsentlig information riskerar att gå förlorad i mängden?
- Om analytiker inte skulle anse upplysningarna som relevanta, vad har då Börsen för incitament att uppmana företagen att upplysa om mer än minimikraven?

Specifika frågor till Börsen

- Varför tror ni att företagen har svårigheter att uppfylla de punkter som mest regelbundet kritiserats? Kan man göra något för att underlätta upplysningen av dessa punkter för företagen?
- Bör företag eller revisorer avsätta mer tid för att ta fram eller kontrollera väsentlig information?
- Ser företagen det som allvarligt när de får kritik eller påpekande för utelämnade upplysningar?